VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tilinpäätös vuodelta 2012

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tilinpäätös vuodelta 2012

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin
0295 16001

Telefaksi
(09) 160 33123

Internet
www.vm.fi

Julkaisun tiedustelut
VM/Kehittämis- ja hallintotoiminto,
puh. 02955 30282

Taitto
Pirkko Ala-Marttila/VM-Julkaisutiimi

ISBN: 978-952-251-437-0 (pdf)

Helsinki 2013

Sisältö

1 TOIMINTAKERTOMUS 7

1.1 Johdon katsaus 7

1.2 Vaikuttavuus 9

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus 9

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus 12

1.3 Toiminnallinen tehokkuus 13

1.3.1 Toiminnan tuottavuus 13

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus 14

1.3.3 Toiminnan tuloksellisuus 16

1.3.4 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus 29

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta 30

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet 30

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu 30

1.5 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja johtaminen 31

1.6 Tilinpäätösanalyysi 36

1.6.1 Rahotuksen rakenne 36

1.6.2 Talousarvion toteutuminen 36

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma 41

1.6.4 Tase 42

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma 43

1.8 Arviointien tulokset 43

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä 43

2 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA NIIDEN LIITTEENÄ ANNETTAVAT TIEDOT 45

2.1 Talousarvion toteutumalaskelma 45

2.2 Tuotto- ja kululaskelma 50

2.3 Tase 51

2.4 Liitetiedot 53

3 ALLEKIRJOITUKSET 67

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Maailmantalouden kasvu hidastui vuoden 2011 loppupuolella ja kasvun hidas vaihe jatkuu vielä ainakin vuoden 2013 alkupuolella. Globaalitalouden edelleen jatkuvien epävarmuustekijöiden vuoksi kysynnän kansainvälisten rahoituslaitosten tarjoamalle rahoitukselle odotetaan säilyvän kriisitasoa edeltävää aikaa korkeampana myös tulevina vuosina. Rahoituslaitosten rajallisten resurssien ja jäsenvaltioiden haastavien taloustilanteiden puitteissa tämä tarkoittaa huomion kiinnittämistä aiempaakin tarkemmin pankkien pääomatilanteeseen, taloudellisten riskien hallintaan, toiminnan tehokkuuteen ja tuloksiin. Vuonna 2010 hyväksytyn Maailmanpankin pääomankorotuksen Suomen maksuosuuksia pantiin toimeen tehtyjen maksatusaikataulujen mukaisesti. Vuonna 2012 päätettiin myös Euroopan Investointipankin pääoman korottamisesta pankin lainanantokapasiteetin vahvistamiseksi erityisesti taloudellista kasvua ja työllisyyttä tukevia hankkeita varten.

Talouskriisin seurauksena myös kansainvälisen rahoitusarkkitehtuurin uudistaminen on jatkunut ajankohtaisena aiheena. Kansainvälisten rahoituslaitosten osalta asia liittyy ensisijaisesti Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Maailmanpankin äänivalta- ja hallintouudistuksiin. Uudistusten tavoitteena on huomioida talouskasvun dynamiikka ja nousevien talouksien kasvanut merkitys maailmantaloudessa. Äänivalta- ja hallintouudistusten kääntöpuolena on pienempien maiden kuten Suomen vaikutusmahdollisuuksien potentiaalinen kaventuminen. Valtiovarainministeriön linjausten mukaan Suomen edut kansainvälisillä foorumeilla pyritään turvaamaan käyttäen hyväksi erityisesti Euroopan unionin vaikutuskanavia sekä Pohjoismaiden ja Baltian maiden muodostamaa vaalipiiriä Bretton Woods -instituutioissa.

Vastauksena Euroopan valtioiden velkakriisiin talous- ja finanssipolitiikan koordinaatiota on euroalueella vahvistettu. Marraskuussa 2011 voimaantullut six-pack, joka pitää sisällään 5 asetusta ja yhden direktiivin vahvistaa vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäiseviä ja korjaavia osia sekä liittää siihen makrotaloudellisia tasapainottomuuksia koskevan menettelyn (Macroeconomic Imbalance Procedure). Six-packin rinnalle on hyväksytty osittain tiukempia vaatimuksia asettava, valtioiden välisen finanssipoliittisen sopimuksen (Treaty on Stability, Coordination and Governance) finanssipoliittinen osio (Fiscal Compact), jonka keskeinen sisältö on viety kansalliseen lainsäädäntöön (ns. fipo-laki). Näitä täydentää vielä two-packin nimellä tunnetut kaksi vain euroaluetta koskevaa asetusta, jotka määrittävät täsmällisemmin kansallisiin budjettimenettelyihin ja erityisesti alijäämämenettelyyn liittyvää raportointia sekä selkeyttävät ohjelmamaita koskevia menettelyjä.

Hallitus on sitoutunut toteuttamaan lisätoimia, jos valtionvelka suhteessa kokonaistuotantoon ei näyttäisi kääntyvän laskuun ja valtiontalouden alijäämä näyttäisi asettuvan yli 1 prosenttiin suhteessa kokonaistuotantoon. Vuoden 2012 aikana valtiovarainministeriö tarkensi arvioitaan talouden, ml. julkinen talous, tilasta ja näkymistä heikomman kehityksen suuntaan. Näiden arvioiden mukaan valtion taloudenpidolle asetettuja tavoitteita ei saavuteta ilman lisätoimia.

Ministeriön toimintaan vuonna 2012 ovat monella tavoin heijastuneet yhtäältä euroalueen syvenevä talouskriisi sekä kotimaan osalta tapahtunut talousnäkymien heikkeneminen ja toisaalta kuntauudistuksen sekä vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman valmistelu ja toimeenpanon valmistelu hallinnossa. Hallitus reagoi muuttuneisiin talousnäkymiin keväällä 2012 tehdyn kehyspäätöksen yhteydessä. Ministeriö osallistui tuolloin tehtyjen päätösten samoin kuin kehyspäätöksen yhteydessä hyväksytyn rakennepoliittisen kannanoton valmisteluun. Työ on näiltä osin jatkunut päätösten jatkovalmistelussa, toimeenpanossa ja seurannassa. Kun talouden ongelmat näyttivät yhä vaikeutuvan, aloitettiin ministeriön talouspoliittisessa virkamiesjohtoryhmässä sekä ministerin johtamassa talouspoliittisessa johtoryhmässä uusien toimenpiteiden tarvetta ja suuntaa koskeva analyysityö.

Hallitus on sitoutunut toteuttamaan lisätoimia, jos valtionvelka suhteessa kokonaistuotantoon ei näyttäisi kääntyvän laskuun ja valtiontalouden alijäämä näyttäisi asettuvan yli 1 prosenttiin suhteessa kokonaistuotantoon. Vuoden 2012 aikana valtiovarainministeriö tarkensi arvioitaan talouden, ml. julkinen talous, tilasta ja näkymistä heikomman kehityksen suuntaan. Näiden arvioiden mukaan valtion taloudenpidolle asetettuja tavoitteita ei saavuteta ilman lisätoimia.

Julkisen talouden vahvistaminen pelkästään verotusta kiristävien ja menoja leikkaavien välittömien toimien avulla ei ole tarkoituksenmukaista. Välittömien sopeutustoimien ohella tarvitaan talouden rakenteisiin kohdistuvia uudistuksia, jotka kohentavat talouden kasvun edellytyksiä. Vuoden mittaan hallitus jatkoi talouskasvun ja kilpailukyvyn vahvistamiseen, työllisyyden lisäämiseen ja työurien pidentämiseen sekä julkisen sektorin tuottavuuden parantamiseen tähtäävien toimien valmistelua hallitusohjelman maaliskuun 2013 puolivälitarkastelua varten.

Vuonna 2012 valtiontalouden rahoitusasema heikkeni runsaan miljardin euron verran. Alijäämä suhteutettuna bruttokansantuotteeseen oli 3,8 %. Kehitykseen vaikuttivat eniten verokertymän kasvun hidastuminen. Valtiontalouden verotulot kasvoivat 2,3 %. Välillisten verojen tuotto kasvoi, sen sijaan välittömien verojen tuotto painui negatiiviseksi, jota selittää suurelta osin yhteisöveron tuoton lasku. Merkittävimmät hallituksen päättämät veroperustemuutokset vuonna 2012 olivat yhteisöverokannan alentaminen sekä energiaverojen korottaminen. Vuonna 2012 veroperustemuutosten vaikutus verotulojen kasvuun jäi kuitenkin nettomääräisesti hyvin vähäiseksi. Tilinpidon mukaiset valtion menot kasvoivat 4,4 %. Menoja kasvattivat erityisesti tulonsiirrot muille sosiaaliturvarahastoille.

Kuntauudistuksen tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Osana uudistusta valmistui helmikuussa 2012 virkamiestyöryhmän selvitys kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Selvityksestä kuultiin kuntia laajan alue- ja kuulemiskierroksen aikana. Hallinnon ja aluekehityksen ministeriryhmä linjasi kuntarakenneuudistuksen kriteerit ja aikataulut, joiden pohjalta valmisteltiin luonnos hallituksen esitykseksi kuntarakennelaiksi. Kuntarakennelaissa säädettäisiin kuntien kuntaliitoksien selvitysvelvollisuudesta, selvitysperusteista ja -alueista, poikkeusmenettelystä, määräajoista, menettelyistä, toimivallasta sekä taloudellisista kannustimista. Lakiluonnoksesta pyydettiin lausunnot 7.3.2013 mennessä kuntien lisäksi useilta eri tahoilta. Hallituksen esitys kuntarakennelaiksi annetaan eduskunnalle huhtikuussa 2013. Kuntarakennelain on tarkoitus tulla voimaan kesällä 2013.

Syksyllä 2012 käynnistyi esiselvitys, jossa kartoitettiin metropolialueen kuntajakoselvitysalueet sekä erilaiset vaihtoehdot metropolihallinnoksi. Hallitus linjaa metropolialueen jatkotyötä esiselvityksestä pyydetyn lausuntokierroksen jälkeen. Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen käynnistyi keväällä 2012. Järjestelmä uudistetaan osana kuntauudistusta. Sel-

vitysmies tekee ehdotuksensa valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta vuoden 2013 loppuun mennessä. Uudistus tulee voimaan 1.1.2015. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään sekä kannustavuutta parannetaan.

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelu käynnistyi syksyllä 2012. Uudistuksessa tarkastellaan erityisesti kunnan talouden sisäistä ohjausta, kuntien johtamisjärjestelmiä, luottamushenkilöiden asemaa, kuntalain ja erityislakien välistä suhdetta, kunnanosahallintoa sekä kuntien ja markkinoiden välistä suhdetta. Uuden kuntalain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta lukien.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Toiminnan vaikuttavuus

Ministeriön toimintaperusta

Valtiovarainministeriön toiminta-ajatus ja visio

Valtiovarainministeriö vastaa valtioneuvoston osana vakaan ja kestävän kasvun edellytyksiä vahvistavasta talouspolitiikasta, valtiontalouden hyvästä hoidosta ja kestävän kuntatalouden toimintaedellytyksistä sekä tuloksellisesta julkisesta hallinnosta.

Valtiovarainministeriön visiona on olla tulevien sukupolvien talouden ja hyvinvoinnin vakaan perustan rakentaja.

Ministeriön vuoteen 2016 ulottuvat strategiatavoitteet ovat julkisen talouden vakauttaminen ja talouden kestävän kasvun turvaaminen, julkisten palvelujen ja hallinnon vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden varmistaminen sekä ministeriö on hyvä paikka työskennellä.

Hallinnonalansa ohjaamisessa ministeriön lähtökohtana on tuloksellisuuden ja sille edellytyksiä luovien tekijöiden tasapainoinen tarkastelu. Vaikuttavuuden ja palvelujen laadun ohella tarkastellaan mm. prosessin ja rakenteiden toimivuutta, resurssien taloudellista ja tuottavaa hyödyntämistä sekä henkilöstön osaamista.

Ministeriön toiminta ja toimintatavat perustuvat avoimuuteen, luottamukseen, oikeudenmukaisuuteen ja uudistumiseen.

Taloudellisesti kestävä hyvinvointi

Julkisen talouden katsotaan olevan kestävällä pohjalla, jos julkinen velkaantuneisuus pysyy pitkällä aikavälillä vakaana. Julkisen talouden kestävyyden mittarina käytetään kestävyysvajetta, joka kertoo, kuinka paljon julkisen taloutta tuli sopeuttaa välittömästi, jotta julkinen velkaantuneisuus pysyy hallitulla uralla.

Julkisen talouden kestävyyttä rasittaa tulevina vuosikymmeninä väestö ikärakenteen vanheneminen. Ikärakenteen muutos heikentää julkista taloutta kahta kautta; ikääntyvien määrän kasvu lisää julkisia menoja, kuten eläkkeitä sekä terveys- ja hoivamenoja, kun samalla työikäisen väestön määrä supistuu, joka puolestaan vähentää talouden kasvupotentiaalia ja sitä kautta veropohjan kasvua. Huoltosuhdetta heikentää erityisesti suurten ikäluokkien siirtyminen pois työelämästä sekä jatkuva eliniän kasvu. Toisaalta maahanmuutto sekä ikääntyvien työvoimaosuuksien nousu ovat hidastaneet huoltosuhteen heikkenemistä.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaisena tavoitteena on turvata julkisen talouden kestävyys vaalikauden aikana tehtävillä menojen ja tulojen sopeutustoimilla sekä rakenteellisilla toimilla. Hallituksen valtiontaloudelle asettamien rahoitusasema- ja velkasuhdetavoitteiden toteutumisen seurantaa varten tuotettiin paitsi ajantasaisia arvioita valtiontalouden näkymistä myös skenaarioita toimenpidekokonaisuuksista, joilla tavoitteet olisi mahdollista saavuttaa. Julkisen talouden tilasta ja näkymistä sekä kestävyysvajeesta tuotettiin tarvittavat arviot. Hallitusohjelmassa ja vaalikauden ensimmäisessä kehyspäätöksessä päätettiin menosäästöistä ja verojen korotuksista, jotka parantavat valtiontalouden tasapainoa vuositasolla nettomääräisesti yhteensä 2,5 mrd. eurolla vuoteen 2015 mennessä. Hallitus on sitoutunut toteuttamaan uusia lisäsopeutustoimia, mikäli valtion velan bruttokansantuoteosuus ei näytä kääntyvän laskuun ja valtion talouden alijäämä näyttää asettuvan yli 1 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Kevään 2012 kehyspäätöksessä vuosille 2013–2016 hallitus päätti lisäsopeutustoimista, jotta velkasuhdetavoite edelleen toteutui maaliskuun 2012 ennusteoletuksin.

Huhtikuun 2012 kehyspäätöksen yhteydessä hallitus päätti toimista, joilla vahvistetaan talouden kasvuedellytyksiä. Vuoden mittaan hallitus jatkoi talouskasvun ja kilpailukyvyn vahvistamiseen, työllisyyden lisäämiseen ja työurien pidentämiseen sekä julkisen sektorin tuottavuuden parantamiseen tähtäävien toimien valmistelua hallitusohjelman puolivälitarkastelua varten helmi-maaliskuussa 2013.

Valtiovarainministeriö päivitti 2012 arvioitaan julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyydestä. Ikäsidonnaisten menojen arvioinnissa käytettiin Sosiaali- ja terveysministeriössä kehitettyä SOME-mallia. Laskelman taustalla oli Tilastokeskuksen vuoden 2009 väestöennuste, muilta osin kokonaistaloudelliset oletukset perustuivat vuonna 2012 valmistuneen EU:n ikääntymisraportin oletuksiin.

Laskelmissa ikäsidonnaisten menojen arvioidaan kasvavan 3,5 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:n vuosina 2016 - 2060. Eläkemenojen kasvavat nopeasti jo 2010-luvulla kun puolestaan terveyden- ja pitkäaikahoitomenot kasvavat voimakkaasti 2020-luvuilta eteenpäin. Ikäsidonnaisten menojen kehityksen avulla arvioidaan tulevia julkisten talouden alijäämiä, kun julkisen talouden tulojen ja muiden menojen oletetaan kasvavan BKT:n vauhtia. Tulevien alijäämien nykyarvon summana lasketaan julkisen talouden kestävyysvaje, jonka suuruudeksi arvioitiin 3½ % bruttokansantuotteesta.

Konserniohjauksen toimenpiteillä tähdätään valtion oman toiminnan tuottavuuden parantamiseen, resurssien käytön tehostamiseen, halutun laadun tasaisuuden varmistamiseen sekä toiminnan johtamisen tietopohjan vahvistamiseen. Yhdessä nämä tavoitteet edistävät kestävän hyvinvoinnin tavoitteen saavuttamista.

Rahoitusmarkkinat

Keskustelu pankkiunionista ja yleisemmin talous- ja rahaliiton kehittämisestä jatkuu edelleen. Joulukuun 2012 Eurooppa-neuvostossa sitouduttiin pankkiunionin täydentämiseen yhteisellä kriisinhallintamekanismilla mahdollisimman pian sen jälkeen, kun yhteisestä pankkivalvontamekanismista sekä resoluutiodirektiivistä ja talletusuojadirektiivistä on sovittu. EMU:n kehittämisen osalta Eurooppa-neuvoston ja komission puheenjohtajille annettiin tehtäväksi esittää kesäkuun 2013 Eurooppa-neuvostolle mahdollisia toimenpiteitä ja aikataulutettu etenemissuunnitelma talouskasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden turvaamiseksi EU:ssa ja erityisesti euroalueella. Tämä EMU:n kehittämiseen tähtäävä suunnitelma käsittää neljä osa-aluetta: kansallisten uudistusten koordinointi, EMU:n sosiaalinen ulottu-

vuus, sopimusluonteiset järjestelyt kilpailukyvyn ja kasvun parantamiseksi sekä solidaarisuusmekanismi.

Euroalueen kriisi on jatkunut vuodesta 2008 saakka, jolloin globaalitalouden sokki ja sen myötä voimistunut pankkikriisiaalto useissa maissa johti julkisen talouden ongelmiin ja velkakriiseihin. Tilanne johti edelleen mittaviin politiikkahaasteisiin, jotka jatkuvat yhä.

Vaikka vuoden 2012 syksyllä alkanut rahoitusmarkkinoiden vakautumiskehitys on myönteistä euroalueen toipumisen kannalta, on tilanne edelleen riskialtis. Edessä on mahdollisesti pitkä kivuliaan kasvun ja vaikeiden talousuudistusten aikakausi. Keskeisiä edellytyksiä myönteisen kehityksen jatkumiselle ovat kasvunäkymien parantuminen, yhteiskunnallisen vakauden säilyminen sekä rahoitusjärjestelmien tervehtyminen.

Euroalueen talouden tilaan ja rahoitusjärjestelmän vakaustilanteen vakiintumiseen syksyn 2012 aikana vaikutti erityisesti EKP:n ilmoitus uudesta tukiosto-ohjelmasta (ns. OMT -ohjelma), päätös Kreikan toisen tukiohjelman jatkumisesta sekä Espanjan pankkiohjelman toteutuminen suunnitellusti. Myös euroalueen tulevaisuuslinjaukset, ml. pankkiunioni, vahvistivat osaltaan yleistä luottamusta. Tätä luottamusta voivat kuitenkin nopeastikin heikentää negatiiviset signaalit.

Euroalueen talouskasvu- ja rahoitusvakausnäkymät ovat lyhyellä aikavälillä hyvin haastavat ja kokonaistilannetta leimaa epävarmuus. Euroalueen kasvu pysyy lähellä nollatasoa. Euroalueen vakauttamispyrkimykset riippuvat merkittävästi talouskasvun alkamisesta erityisesti kriisimaissa, pankkijärjestelmien vakautumisesta sekä globaalin talouskasvun jatkumisesta. Pitkän aikavälin näkymiä varjostaa erityisesti väestön ikääntyminen, jonka seurauksena potentiaalinen talouskasvu hidastuu ja valtioiden rahoituspohja heikkenee.

Vuoden 2012 aikana euroalueen maista Espanja ja Kypros esittivät tukipyynnöt. Espanjan tukipyyntö koski pankkisektorin vakauttamista. Tukipaketti hyväksyttiin heinäkuussa ja ohjelma on edennyt suunnitellussa tahdissa. Sijoittajavastuun toteuttamisen myötä pankkien pääomittamiseen tarvittu lainasumma jäi merkittävästi arvioitua pienemmäksi. Tällä hetkellä näyttää siltä, ettei ohjelmasta ole tarpeen myöntää lisää lainaeriä tähän mennessä myönnetyn noin 41,5 mrd. euron lisäksi. Kypros esitti tukihakemuksensa kesäkuussa ja jäsenmaat antoivat periaatteellisen tuen, mutta tukipyynnön käsittely ja toimeenpano jatkuu vuonna 2013.

Vuosien 2010 ja 2011 aikana Kreikalle, Irlannille ja Portugalille myönnettyjen talouden sopeutusohjelmien toimeenpano jatkui. Lisäksi Kreikan toista tukiohjelmaa päätettiin vuoden lopulla jatkaa Kreikan täytettyä ohjelman ehtona olleet ns. ennakolliset toimet. Viime kesän kaksien vaalien aiheuttaman poliittisen epävarmuuden jälkeen Kreikan tilanne vakaantui ja hallitus onnistui toimeenpanemaan troikan vaatimia uudistuksia. Loppuvuoden aikana julkisen talouden tilanne koheni jonkin verran. Alustavien tietojen mukaan valtiontaloudelle asetetut tavoitteet jopa ylittyivät.

Irlanti jatkoi vuoden 2012 aikana talouden sopeutusohjelman toimeenpanoa. Ohjelma eteni suunnitellusti, vaikka ulkoinen ympäristö vaikeutti talouden elpymistä. Irlanti kokeili onnistuneesti lainamarkkinoille paluuta heinäkuussa, mutta lopullinen paluu edellyttää vielä luottamuksen vahvistumista.

Portugalin sopeutusohjelma eteni 2012 suunnitelmien mukaisesti, joskin yleinen kansainvälinen heikentynyt taloustilanne heikensi myös Portugalin talouden lyhyen aikavälin näkymiä. Arvioiden mukaan Portugalissa on tapahtunut talouden yleistä myönteistä edistystä: vaihtotaseen ja budjettivajeen tasapainotus on jatkunut, rahoitussektorin riskit ovat pienentyneet ja rakenteellisia reformeja on käynnissä. Samalla kuitenkin kasvava työttömyys ja laskevat verotulot sekä yleinen epäluottamus talouden kehitykseen vaikeuttavat sopeuttamista.

1.2.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

Pääluokan 28 lukuun 28.80 sisältyvien Ahvenanmaan maakunnan tukemiseen osoitettujen määrärahamomenttien 28.80.30 ja 28.80.31 mitoitusperusteet tulevat perustuslain säätämisjärjestyksessä säädetyn Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 7 luvusta. Momentin 28.80.40 mitoitusperusteena on arvio Ålands Penningautomatföreningenin (PAF) talousarviovuotta edeltävänä vuonna maksaman arpajaisveron määrästä. Kyseinen määrä palautetaan Ahvenanmaan maakunnalle käytettäväksi itsehallintolain mukaisiin tarkoituksiin. Luvun 28.80 menojen vaikuttavuudelle valtakunta ei voi asettaa tulostavoitteita. Maakunnan hallitus raportoi määrärahojen käytöstä ja niiden vaikuttavuudesta omassa toimintakertomuksessaan. Luvun momenttien määrärahakäyttö kertomusvuonna oli yhteensä 230,4 milj. euroa.

Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen

Valtionosuutta kunnille peruspalvelujen järjestämiseen maksettiin yhteensä 8 470,9 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien merkitys kuntien veropohjassa (kunnan verotulot ja valtionosuudet yhteensä) vaihtelee eri alueilla ja kunnissa. Kuntien vuoden 2011 arvioitujen tilinpäätösten perusteella valtionosuuksien merkitys veropohjasta on suurin Itä- ja Pohjois-Suomen kunnissa. Pohjois-Karjalassa valtionosuuksien osuus on keskimäärin lähes 45 prosenttia veropohjasta. Valtionosuudet ovat yli 40 prosenttia veropohjasta viidessä maakunnassa. Kuntakoon mukaan valtionosuuksien merkitys on selvästi suurin pienimmissä, alle 6 000 asukkaan kunnissa. Suurimmissa, yli 100 000 asukkaan kunnissa valtionosuudet ovat keskimäärin vain 16 prosenttia kokonaisveropohjasta. Näissä kunnissa verotuloihin perustuvan tasauksen vaikutus valtionosuuksien kokonaismäärään on merkittävin.

Harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta myönnettiin 26 kunnalle yhteensä 20 miljoonaa euroa. Valtionosuuden korotusta voidaan myöntää kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevia kuntia koskeva menettely käynnistettiin yhdessä kunnassa. Kahdessa kunnassa vuonna 2011 käynnistynyt arviointi valmistui tarkasteluvuonna.

Helmikuussa 2012 julkaistujen vuoden 2011 tilinpäätösarvioiden perusteella negatiivisten vuosikatteiden kuntien lukumäärä oli 22 ja ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta määrä olisi ollut 28.

Kuntajakolain mukaisiin laskennallisiin yhdistymisavustuksiin ja valtionosuuksien vähenemisen korvaamiseen käytettiin 41,3 miljoonaa euroa. Kuntien yhdistymisavustukset (momentti 28.90.31) ovat edistäneet kuntien yhdistymisiä. Kaikkiaan kuntien lukumäärä on 2000-luvulla vähentynyt 116:lla. Vuoden 2013 alusta tuli voimaan 10 kuntien yhdistymistä, joista yhdeksän liitoksen osalta valtioneuvoston päätös valmisteltiin ja tehtiin vuonna 2012. Näille yhdistymisille maksetaan sekä yhdistymisavustusta että valtionosuusmenetysten kompensaatiota noin 15 miljoonaa euroa. Vuonna 2012 tehtiin yksi kunnan osaliitosesityksen hylkäämistä koskeva valtiovarainministeriön päätös. Kuntajakolain mukaisia erityisiä selvityksiä ei vuonna 2012 määrätty toimitettavaksi. Esiselvitysavustusta kuntien yhdistymistä koskeviin selvityksiin myönnettiin kuudelle hakijalle, yhteensä 161 720 euroa. Kuntien yhteistoiminta-

avustusta myönnettiin neljälle yhteistoimintahankkeelle yhteensä 854 859 euroa. Avustusta myönnetään hankkeisiin, joissa kuntien yhteistoiminta on kuntien palvelurakenteiden uudistamisen, palvelujen kehittämisen tai tuottavuuden kannalta merkittävää sekä tukee kunta- ja palvelurakenteiden uudistamista.

Maksut Euroopan unionille

Maksut Euroopan unionille olivat kertomusvuonna 1 799,2 milj. euroa. Valtion talousarviosta maksetut EU:n budjetin rahoituserät (ALV-maksu, Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen rahoitus ja BKTL-maksu) laskivat 23 milj. euroa vuoden 2011 tasosta. Euroopan unionin yleinen talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan unionin omilla varoilla. Jäsenvaltiot asettavat omat varat unionin käyttöön Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 311 artiklan nojalla Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyn päätöksen (2007/436/EY, Euratom) mukaisesti. Neuvosto hyväksyy päätöksen yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan. Päätös tulee voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Omien varojen täytäntöönpanotoimenpiteistä ja tarkemmista laskentaperusteista säädetään päätöstä täydentävillä asetuksilla. Määrärahasta maksetaan Suomen osuus Euroopan unionin omista varoista. Merkittävä osa unionin käyttöön asetetuista omista varoista palautuu jäsenvaltioille käytettäväksi unionin talousarvion ja unionin lainsäädännön mukaisiin tarkoituksiin. Euroopan unionin yleinen talousarvio kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan, eikä momentin menojen vaikuttavuudelle siten voida asettaa tulostavoitteita. Unionin talousarvion määrärahojen käytöstä vastaa Euroopan komissio ja varojen tarkastuksesta Euroopan tilintarkastustuomioistuin, joka antaa vuosittain kertomuksessaan lausuman tilien luotettavuudesta sekä toteutettujen toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

Komissio julkaisi syyskuussa 2012 tiedot jäsenvaltioiden ja EU:n välisistä tuloista ja menoista vuonna 2011. Suomi kuuluu edellisvuosien tapaan EU-budjetin nettomaksajien joukkoon.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Ministeriössä valmisteltiin vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman (VATU) ohjeistuksen ja aikataulutuksen mukaisesti hallinnonalan esitykset VATU-hankkeiksi. Samassa yhteydessä tarkasteltiin myös ministeriön omaa toimintaa ja päädyttiin kehittämään ministeriön johtamismenettelyitä.

Hankinnoissa hyödynnettiin edelleen Hansel Oy:n vuosi- ja puitesopimuksia. Kertomusvuonna jatkettiin valtionhallinnolle yhteisen henkilöstö- ja taloushallinnon perustietojärjestelmän (Kieku) käyttöönoton valmistelua osallistumalla kymmeniin Kieku-hankkeen koordinoimiin henkilöstö- ja taloushallinnon työpajoihin. Tavoitteena oli ottaa Kieku tuotantokäyttöön vuoden 2013 alusta, mikä tavoite myös saavutettiin. Kiekun käyttöönoton edellytyksenä oli taloushallinnon osalta myös Rondo R8 –järjestelmän käyttöönotto, jota syksyllä valmisteltiin ja toteutettiin aikataulun mukaisesti. Samoin otettiin käyttöön Palkeiden asiakastuki (AT) –toimintamalli sekä henkilöstö- että taloushallinnossa.

1.3.2 Toiminnallinen taloudellisuus

Määrärahakäyttö

Ministeriön toimintamenomäärärahojen (mom. 28.01.01) organisaation mukainen käyttö jakaantui seuraavasti. Palkkojen maksuun käytettiin määrärahaa yhteensä 26,8 milj. euroa. Osastoille kohdennettujen muiden menojen nettokäyttö oli 11,5 milj. euroa, missä oli 10,0 % kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Nettoutettavista eristä huomattavin oli edelleen siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta kertyneet vuokratulot ja - menot. Yhteensä ministeriön toimintamenomäärärahaa käytettiin 38,2 milj. euroa. Valtiovarain controller -toiminnolle osoitettiin oma toimintamenomääräraha (28.20.03). Taulukosta ilmenee omana kohtana myös Kuntien It-toiminnon toimintamenomomentin (28.90.03) käyttö henkilöstömenoihin ja muihin menoihin. Tarkemmat jakaumat osastoittain ja yksiköittäin näkyvät seuraavasta taulukosta (taulukko 1).

TAULUKKO 1. MINISTERIÖN TOIMINTAMENOT 2010-2012 OSASTOITTAIN (1 000 €)

	Palkat			Muut menot			Yhteensä		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
VM:n toimintamenot 28.01.01:									
Johto ja osastojen ulkopuoliset	1 375	1 074	1 554	849	687	1 144	2 224	1 761	2 698
Kansantalousosasto	2 862	2 731	2 879	287	191	183	3 149	2 922	3 062
Budjettiosasto	3 480	3 487	3 340	267	232	389	3 747	3 719	3 729
Vero-osasto	3 428	3 405	3 468	556	331	381	3 984	3 736	3 849
Rahoitusmarkkinaosasto	2 558	2 596	3 062	286	336	330	2 844	2 932	3 392
Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto	*) 2 822	*) 2 642	*) 3 262	*) 512	*) 462	*) 611	3 334	3 104	3 873
Hallinnon kehittämisosasto	**) 4 037	**) 2 481		**) 1 187	**) 366		5 224	2 847	
Kunta- ja aluehallinto-osasto	***) 1 693	***) 1 841	***) 3 164	***) 388	***) 400	***) 584	2 081	2 241	3 748
Julkisen hallinnon ICT -toiminto		1 398	2 265		100	146		1 398	2 411
Kehittämis- ja hallintotoiminto	2 646	2 765	3 025	90	105	108	2 736	2 870	3 133
KV-asioiden sihteeristö	454	491	394	44	51	35	498	542	429
Viestintä	599	578	648	72	81	129	671	659	777
Osastojen ja yksiköiden yhteiset menot	2	55	0	7 179	7 455	7 936	7 181	7 510	7 936
Sairaus- ja äitiyspäivärahojen pal.	-185	-312	-302				-185	-312	-302
Irtaimen omaisuuden myyntitulot				-2	-2		-2	-2	0
Työterveyshuollon palautukset/KELA				-84	-79	-81	-84	-79	-81
Toimintamenoihin nettoutetut erät:									
EU-menot (PEPPOL, STORK)				684	542	110	684	542	110
EU-tulot [3] (PEPPOL, STORK)				-227	-37	-125	-227	-37	-125
Siirt. omais. väliaik. hallinta menot				0	452	908	0	452	908
Siirt. omais. väliaik. hallinta tulot [1]				-724	-1 321	-1 397	-724	-1 321	-1 397
JHTT-lautakunta menot				106	106	112	106	106	112
JHTT-lautakunta tulot [2]				-44	-43	-44	-44	-43	-44
28.01.01 yhteensä	**25 771**	**25 232**	**26 759**	**11 426**	**10 415**	**11 459**	**37 197**	**35 547**	**38 218**
VVC:n toimintamenot 28.20.03:									
Valtiovarain controller	736	595	675	457	260	279	1 193	855	954
Sairaus- ja äitiyspäivärahojen pal.	-4	-1	-1						
28.20.03. yhteensä	**732**	**594**	**674**	**457**	**260**	**279**	**1 193**	**855**	**954**
KuntaIT:n toimintamenot 28.90.03:									
KuntaIT:n toimintamenot 28.90.03:				5 788			5 788		
28.90.03. yhteensä	**0**	**0**	**0**	**5 788**	**0**	**0**	**5 788**	**0**	**0**
YHTEENSÄ	**26 503**	**25 826**	**27 433**	**17 671**	**10 675**	**11 738**	**44 178**	**36 402**	**39 172**

*) lukuun sisältyy myös kehittämis- ja koulutustoiminta

**) lukuun sisältyy myös ValtIT sekä kehittämis- ja koulutustoiminta

***) lukuun sisältyy myös PARAS-hanke sekä kehittämis- ja koulutustoiminta

1) nettoutettu toimintamenoihin

2) nettoutettu toimintamenoihin

3) nettoutettu toimintamenoihin

TAULUKKO 2. OSASTO- JA YKSIKKÖKOHTAISET KUSTANNUKSET 2012-2010

	Osastojen htv:t			Palkat			Osasto/yksikkö käyttömenot			Osuus yhteisistä toimintamenoista			Yhteiset atk-inv. poisto ja korko		
	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2011	2010
KO	38,0	36,1	37,0	2 844,9	2 681,5	2 829,6	183,4	154,1	207,4	685,3	639,2	626,9	53,8	19,1	38,6
BO	41,8	45,8	46,2	3 231,1	3 358,2	3 411,8	388,7	217,7	267,2	753,8	809,7	782,4	59,2	24,1	48,1
VO	45,7	46,9	45,9	3 395,9	3 338,3	3 395,8	380,9	277,5	555,6	824,1	829,4	778,0	64,7	24,7	47,8
RMO	37,9	33,4	33,8	3 030,6	2 563,7	2 555,9	330,0	278,1	286,3	683,5	590,8	572,0	53,7	17,6	35,2
HO	45,4	37,4	39,0	3 238,2	2 596,6	2 780,9	121,5	230,5	151,0	818,7	661,9	660,8	64,3	19,7	40,6
HKO	0,0	33,3	57,8	0,0	2 453,3	3 989,0	0,0	134,4	216,3	0,0	589,1	979,5	0,0	17,6	60,2
KUNTA	42,1	25,9	26,0	3 108,5	1 685,3	1 563,7	583,6	117,0	147,6	759,2	458,9	441,0	59,6	13,7	27,1
JulkICT	5,8	25,4	-	2 249,6	1 384,6	-	145,9	87,8	-	687,1	449,1	-	54,0	0,2	
KVS	53,5	6,9	6,5	393,2	490,3	445,6	34,0	43,6	44,4	104,6	122,7	109,8	8,2	3,7	6,7
KHT	17,7	51,3	49,6	2 966,5	2 798,1	2 611,6	107,5	102,4	90,3	964,8	908,0	840,0	75,8	27,1	51,7
JOHTO	10,8	13,8	16,1	1 546,3	1 023,3	1 375,3	1 144,0	653,3	849,1	319,2	244,3	271,9	25,1	7,3	16,7
VIES	9,6	10,3	10,4	644,3	577,3	598,1	129,2	77,4	72,1	194,8	182,8	175,8	15,3	5,4	10,8
VVC	38,1	8,6	10,0	669,7	595,4	735,8	278,8	171,6	465,6	173,1	151,8	170,1	13,6	4,5	10,5
	386,4	375,2	378,3	**27 318,7**	25 545,7	26 293,1	**3 827,6**	2 545,4	3 353,0	**6 968,1**	6 637,7	6 408,2	**547,4**	184,7	394,1

	Yhteiset ajoneuvoinv. poisto ja korko			Yhteiset kalustoinv. poisto ja korko			Yhteensä	Osuus tuki-toim. kust.	YHTEENSÄ		
	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2012	2012	2012	2011	2010
KO	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,7	3 767,3	1 289,6	5 057,0	4 535,1	4 811,2
BO	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,9	4 432,9	1 418,6	5 851,5	5 728,8	5 893,3
VO	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,9	4 665,8	1 550,9	6 216,7	5 820,9	6 153,3
RMO	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,6	4 097,7	1 286,2	5 384,0	4 412,8	4 461,1
HO	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,7	4 242,7	1 540,7	5 783,5	4 586,9	4 802,0
HKO	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	4 154,1	6 977,7
KUNTA	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,5	4 510,9	1 428,8	5 939,7	3 022,4	2 959,7
JulkICT	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	-	3 136,5	1 293,0	4 429,5	2 653,2	-
KVS	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,1	540,1	**Tukitoimin-tojen kus-tannukset vyörytetty päätoimin-noille**			
KHT	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,9	4 114,6				
JOHTO	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,3	3 034,5				
VIES	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2	983,5				
VVC	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,2	1 135,2				
	0,0	0,0	7,1	**0,0**	0,0	7,1	**38 661,8**		**38 661,8**	34 914,2	36 058,3

Tuotannontekijöiden käyttöä paremmin kuvaavien kustannusten näkökulmasta tarkasteltuna, vuoden 2012 kokonaiskustannustaso oli ministeriössä 38,7 milj. euroa, mikä oli 3,7 milj. euroa edellistä vuotta enemmän. Tämä aiheutui henkilötyövuosimäärän lisääntymisen mukanaan tuomasta henkilöstö- ja muiden toimintakulujen kasvusta. Tukitoimintojen kustannukset 9,8 milj. euroa vyörytettiin edellisvuosien tapaan päätoiminnoille (KO, BO, VO, RMO, HO, HKO ja KUNTA ja JulkICT). Tarkemmin kustannusten jakautuminen ilmenee taulukosta 2, joka sisältää tuotannontekijälajeittaisen tarkastelun kustannusten, sisältäen pääomakustannuksina poistot ja korot, jakautumisesta osastoittain ja yksiköittäin.

Kustannuslaskennan pohjana käytetyn välittömän esittelijätyötunnin hinta vuonna 2012 oli 89,0 euroa, mikä oli vajaa 2 % enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Nousu johtuu kokonaiskustannusten kasvusta.

TAULUKKO 3: ESITTELIJÄTYÖTUNNIN HINTAKEHITYS 2012-2010

vuosi	htv yht	kustannukset yht. eur	palkat eur	palkat % kust.	painotettu esittelijätunnin hinta* eur/h
2010	285,78 1 htv=1 834h	36 058 317	26 293 066	73	94,0
2011	284,20 1 htv=1 834h	34 914 104	25 545 269	73	87,4
2012	289,00 1 htv=1 834h	38 661 776	27 318 658	71	89,0

*palkansaajien ansiotasoindeksi

1.3.3 Toiminnan tuloksellisuus

Talouspolitiikan valmistelu

Talouspolitiikan lähtökohdat ovat haastavat. Suomen talous kärsii pitkittyvästä hitaan kasvun vaiheesta ja tuotantorakenteen muutoksen epäsuotuisista vaikutuksista samalla, kun väestön ikääntyminen heikentää enenevästi talouden kasvun edellytyksiä ja lisää julkisen talouden menoja. Toisaalta ymmärretään, että Suomen taloudellinen menestys voi perustua vain korkeaan työllisyyteen, kilpailukykyiseen tuotantoon, korkeaan osaamiseen, tasa-arvoisiin palveluihin sekä sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja jokaisen osallisuuteen perustuvaan hyvinvointimalliin.

Euroalueen talouskehitys on heikkoa koko ennusteperiodin ajan. Toisin kuin aikaisemmin, maailmantaloudessa kauppa ja tuotanto kasvavat suunnilleen samassa tahdissa. Suomen markkinaosuus maailman tuonnissa jatkoi laskuaan, päinvastoin kuin esimerkiksi Saksan ja Ruotsin. Kansainvälisen kysynnän heikkous ja viennin rakennemuutos alensivat Suomen vientiä vuonna 2012. Viennin volyymi laski edelliseen vuoteen verrattuna 1,7% ja viennin osuus BKT:stä putosi alle 40 prosenttiin.

Talouden kasvun edellytysten vahvistaminen ja hyvinvointivaltion rahoituksen turvaaminen ovat pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen finanssi- ja talouspolitiikan keskeiset haasteet. Hallituksen politiikkaa ohjaavat linjaukset on määritetty hallitusohjelmassa. Valtion talousarviot ja valtiontalouden kehykset on laadittu näiden linjausten mukaisesti.

Valtiontalouden vahvistamiseksi hallitus on päättänyt eri yhteyksissä välittömistä valtion menoja vähentävistä ja tuloja lisäävistä toimista. Merkittävimmät näistä toimista sisältyvät

hallitusohjelmaan sekä lokakuun 2011 ja huhtikuun 2012 kehyspäätöksiin. Toimet toteutetaan asteittain vuoteen 2015 mennessä ja ne kohentavat valtion rahoitusasemaa nettomääräisesti yhteensä noin 5,1 mrd. eurolla vuodesta 2016 eteenpäin.

Veroperustemuutoksista ja muista verotuottoon vaikuttavista toimista suurimmat vaikutukset on ansiotuloveroon ja arvonlisäveroon tehtävillä muutoksilla. Menoleikkaukset kohdistuvat laaja-alaisesti eri hallinnonaloille. Toisaalta hallitus on päättänyt myös lisäpanostuksista mm. nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden torjuntaan, perusturvan parantamiseen, sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämiseen, työllisyyden ja kasvun edistämiseen sekä ympäristön- ja luonnonsuojeluun.

Hallituksen päättämät toimet kohentavat valtion rahoitusasemaa vuodesta 2013 eteenpäin. Vuonna 2012 toimien yhteisvaikutus valtion rahoitusasemaan jäi vähäiseksi.

Vuonna 2012 valtion verotulokertymää pienensivät tuloveroasteikon tarkistaminen siten, ettei työn verotus kiristy kuluttajahintojen ja ansiotason nousun seurauksena, sekä yhteisöverokannan alentaminen 1,5 prosenttiyksiköllä. Verotulokertymää puolestaan lisäsivät pääomatuloverotuksen kiristäminen ja muuttaminen lievästi progressiiviseksi ja arvonlisäveron veropohjan laajentaminen siirtämällä sanoma- ja aikakausilehtitilaukset nollaverokannasta 9 prosentin verokannan piiriin. Lisäksi valmisteverotuksessa sekä ympäristön että terveyden kannalta haitallisten tuotteiden verotusta korotettiin. Autoveroa muutettiin CO2-päästöt paremmin huomioon ottavaksi, liikennepolttoaineiden veroja ja dieselveroa sekä alkoholijuomaveroa, tupakkaveroa sekä makeis- ja virvoitusjuomaveroa korotettiin.

Julkisen talouden vahvistaminen pelkästään verotusta kiristävien ja menoja leikkaavien välittömien toimien avulla ei ole tarkoituksenmukaista. Välittömien sopeutustoimien ohella tarvitaan talouden rakenteisiin kohdistuvia uudistuksia, jotka kohentavat talouden kasvun edellytyksiä. Vuoden mittaan hallitus jatkoi talouskasvun ja kilpailukyvyn vahvistamiseen, työllisyyden lisäämiseen ja työurien pidentämiseen sekä julkisen sektorin tuottavuuden parantamiseen tähtäävien toimien valmistelua hallitusohjelman maaliskuun 2013 puolivälitarkastelua varten.

Hallitus antoi eduskunnalle kertomusvuodelle varsinaisen talousarvioesityksen lisäksi kolme lisätalousarvioesitystä. Määrärahojen yhteismäärä vuodelle 2012 oli 54,4 mrd. euroa.

Valtio oli talousarviovuonna edelleen nettolainanottaja. Valtionvelan nimellisarvo oli vuoden 2012 lopussa noin 83,9 mrd. euroa, mikä on noin 4,2 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2011 lopussa. Valtionvelan määrä suhteessa bruttokansantuotteeseen oli kertomusvuoden noin prosenttiyksikön korkeampi kuin vuoden 2011 lopussa, noin 43 prosenttia. Valtionvelka on kasvanut vuosina 2009–2012 lähes 30 mrd. eurolla. Velkaantumisen ennakoidaan jatkavan kasvua.

Koko valtiontalouden alijäämä oli vuonna 2012 kansantalouden tilinpidon käsittein mitattuna 3,8 % bruttokansantuotteesta. Valtiontalouden ennakoidaan pysyvän alijäämäisenä myös lähivuodet.

Rahoitusmarkkinoiden sääntely

Kertomusvuonna valmistelussa oli 20-30 eri vaiheessa olevaa rahoitusmarkkinoita koskevaa hanketta. Keskeisten hankkeiden osalta on pyritty vaikuttamaan niiden sisältöön siten, että sääntely olisi järkevää ja ottaisi huomioon Suomen erityisolosuhteet.

Arvopaperimarkkinoiden kokonaisuudistuksen ensimmäinen vaihe on eduskunnan käsittelyssä ja saataneen voimaan joulukuussa 2012. Hallintarekisteröinti on irrotettu kokonaisuudesta ja sitä on tarkastelu erikseen.

Kesäkuussa EU:n huippukokous päätti EU:n/euroalueen rahoitusvalvonnan kehittämisestä EKP:n yhteyteen. Valvonnan kehittäminen ja keskustelu laajemmasta pankkiunionista työllisti merkittävästi vuoden jälkimmäisellä puoliskolla.

Kansallista pääomamarkkinastrategiaa pohtivan työryhmän raportti julkaistiin maaliskuussa 2012.

Verotusta koskevia uudistuksia

Kataisen hallituksen veropoliittisen linjauksen mukaisena tavoitteena on hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohjan vahvistaminen ja sitä kautta osaltaan myös julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyden parantaminen. Tavoitteen saavuttamiseksi hallitus toteutti v. 2012 rakenteellisia muutoksia verotukseen. Verotukseen tehdyillä muutoksilla hallitus pyrki vahvistamaan talouskasvua ja työllisyyttä, parantamaan yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta sekä ohjaamaan tuotantoa ja kulutusta terveyden ja ympäristön kannalta kestävämpään suuntaan.

Verotuksen painopistettä siirrettiin edelleen työn ja yrittämisen verotuksesta kohti ympäristö- ja terveysperusteista verotusta. Vuoden 2012 ansiotuloveroperusteisiin tehtiin ansiotason arvioitua nousua vastaava tarkistus, jotta verotus ei kiristyisi tulojen noustessa arvioidun ansiotasokehityksen mukaisesti. Lisäksi työn verotusta kevennettiin kasvattamalla työtulovähennystä 200 miljoonalla eurolla.

Yritysten investointihalukkuuden parantamiseksi yhteisöverokantaa alennettiin 1,5 prosenttiyksiköllä 24,5 prosenttiin. Samalla kuitenkin pääomatuloverotusta kiristettiin korottamalla verokanta 30 prosenttiin ja muuttamalla pääomatulojen verotus progressiiviseksi siten, että verokanta on 32 % pääomatulojen 50 000 euroa ylittävältä osin. Osinkoverotusta kiristettiin niin ikään alentamalla listautumattomien yritysten jakamien osinkojen verovapaata määrää 60 000 euroon.

Valmisteverotuksessa ympäristön ja terveyden kannalta haitallisten tuotteiden verotusta korotettiin. Kulutuksen vähentämiseksi ja haittavaikutusten ehkäisemiseksi sekä alkoholin että tupakkatuotteiden verotusta kiristettiin. Myös makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverojen tasoja nostettiin. Energiaverojen osalta hallitus korotti erityisesti liikenteen polttoaineiden valmisteveroja. Hallitusohjelman mukainen liikenteen polttonesteiden verotason nosto toteutetaan kaksivaiheisesti. Ensimmäinen korotus toteutettiin v. 2012, ja toinen korotus toteutetaan v. 2014.

Verojen ympäristöohjauksen tehostamiseksi ja verotuottojen lisäämiseksi hallitus teki muutoksia myös ajoneuvo- ja autoverotukseen. Verotuksen painopistettä siirrettiin hankinnan verotuksesta käytön verotukseen ajoneuvoveroa korottamalla, mutta myös autoveroa korotettiin sellaisten autojen osalta, joiden hiilidioksidipäästö ylittää 110 g/km.

Verotuksen oikeudenmukaisuutta lisääviä veromuutoksia tehtiin pääomatuloverotuksen lisäksi ansiotuloverotuksessa sekä perintö- ja lahjaverotuksessa. Pieniä ansiotuloja saavien verotusta kevennettiin kasvattamalla kunnallisverotuksen perusvähennystä. Perusvähennykseen ovat oikeutettuja palkansaajien lisäksi myös eläkettä ja päivärahatuloa saavat. Perintö- ja lahjaveroasteikkoon lisättiin uusi veroluokka yli 200 000 euroa ylittäville perintöosuuksille ja lahjoille. Muutos korotti ylintä perintö- ja lahjaveroasteikon veroprosenttia kolmella prosenttiyksiköllä 16 prosenttiin.

Veropohjien laajentamiseksi supistettiin henkilöverotuksen merkittävimpiä verotukia ja ulotettiin arvonlisävero myös sanoma- ja aikakauslehtitilauksiin, joihin sovelletaan 9 prosentin

alennettua verokantaa vuoden 2012 alusta lähtien. Asuntolainojen korkojen vähennyskelpoisuutta kavennettiin 85 prosenttiin vuonna 2012, ja vähennyskelpoisuutta kavennetaan edelleen 5 prosenttiyksiköllä vuosittain 2013 - 2014. Lisäksi kotitalousvähennyksen enimmäismäärää alennettiin 2 000 euroon ja työkustannusten vähennysoikeutta rajattiin 45 prosenttiin.

Veroperustemuutosten vaikutukset kuntien verotuloihin kompensoitiin ansiotuloverotuksen osalta valtionosuusjärjestelmän kautta kunnille ja yhteisöverotuksen osalta korottamalla kuntasektorin yhteisövero-osuutta. Kuntien yhteisövero-osuutta korotettiin lisäksi määräaikaisena toimenpiteenä 5 prosenttiyksiköllä. Samalla myös seurakuntien yhteisövero-osuutta korotettiin yhteisöveroperustemuutosten aiheuttamien verotulomenetysten kompensoimiseksi ja lisäksi seurakuntienkin osuutta yhteisöverosta päätettiin korottaa määräaikaisesti 0,4 prosenttiyksiköllä.

Valtion vuoden 2012 talousarviossa arvioitiin, että veroja korottavat veroperustemuutokset lisäävät valtion verotuloja yhteensä 1,1 mrd. eurolla vuositasolla. Verotusta keventäviä veroperustemuutoksia arvioitiin olevan n. 520 milj. euroa, joiden lisäksi valtion verotuloja vähentävät tuloveroperusteiden ansiotason kehitystä vastaava tarkistus (300 milj. euroa) sekä kuntien ja seurakuntien yhteisövero-osuuden korotuksen jatkaminen määräaikaisena toimenpiteenä (-280 milj. euroa). Voimaantulovuonna monien veromuutosten vaikutus jää vuositason arviota pienemmäksi muun muassa verojen maksamiseen liittyvästä viiveestä johtuen. Yhteenlasketuna vuositasolla tarkasteltuna v. 2012 toteutettujen veroperustemuutosten arvioitiin lisäävän verotuloja nettomääräisesti n. 20 milj. eurolla (sis. ansiotasotarkistuksen tuloveroperusteisiin sekä kuntien ja seurakuntien yhteisövero-osuuksien määräaikaiset korotukset). Näiden lisäksi edellisen hallituksen päättämän dieselpolttoaineiden veron korottamisen vuoden 2012 alusta lukien arvioitiin lisäävän verotuloja noin 160 milj. euroa v. 2012.

Verosopimusverkoston kehittämistä jatkettiin uudistamalla nykyiset sopimukset Egyptin ja Sveitsin kanssa sekä tekemällä sopimukset Kyproksen ja Tadzhikistanin kanssa. Tietojenvaihtoa veroasioissa koskevia sopimuksia tehtiin lisäksi 5 valtion kanssa.

Komissio antoi esityksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusehdotuksen EU:n tullikoodeksin kokonaistarkastelusta. Tarkoituksena on tehdä Lissabonin sopimuksen edellyttämät muutokset sekä korjata uudistetussa tullikoodeksissa sen hyväksymisen jälkeen havaittuja tarpeita. Uusi säädös antaisi myös jäsenmaille lisäaikaa valmistella soveltamista varten tarvittavia tietojärjestelmiään, koska uudistetun tullikoodeksin soveltaminen ei alkaisikaan vielä kesällä 2013, minkä vuoksi asia tulee saada EU:ssa valmiiksi keväällä 2013. Aikataulunkin vuoksi asian käsittely on ollut neuvostossa tulliasioiden prioriteetti. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta tullin valvontatehtävistä teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnassa saatiin neuvoston yhteinen kanta joulukuussa. Lisäksi neuvostossa on valmisteltu komission keväällä antaman ehdotuksen pohjalta EU:n tulliliiton rahoitusohjelmaa vuosille 2014-2020 (Tulli 2020).

Eduskunnalle annettiin hallituksen esitys laiksi Tullin hallinnosta, jolla muodostettaisiin tullilaitoksen tilalle yksi koko maan alueella toimivaltainen Tulli –niminen virasto. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2013. Yhdessä Tullihallituksen kanssa on valmisteltu lakia henkilötietojen käsittelystä tullilaitoksessa ja sekä lakia tullirikosten torjumisesta.

Valtion kuntapolitiikka

Kuntauudistuksen tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Osana uudistusta valmistui helmikuussa 2012 virkamiestyöryhmän selvitys kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Selvityksestä kuultiin kuntia laajan alue- ja kuulemiskierroksen aikana. Hallinnon ja aluekehityksen ministeriryhmä linjasi kuntarakenneuudistuksen kriteerit ja aikataulut, joiden pohjalta valmisteltiin luonnos hallituksen esitykseksi kuntarakennelaiksi. Kuntarakennelaissa säädettäisiin kuntien kuntaliitoksien selvitysvelvollisuudesta, selvitysperusteista ja -alueista, poikkeusmenettelystä, määräajoista, menettelyistä, toimivallasta sekä taloudellisista kannustimista. Lakiluonnoksesta pyydettiin lausunnot 7.3.2013 mennessä kuntien lisäksi useilta eri tahoilta. Hallituksen esitys kuntarakennelaiksi annetaan eduskunnalle huhtikuussa 2013. Kuntarakennelain on tarkoitus tulla voimaan kesällä 2013.

Syksyllä 2012 käynnistyi esiselvitys, jossa kartoitettiin metropolialueen kuntajakoselvitysalueet sekä erilaiset vaihtoehdot metropolihallinnoksi. Hallitus linjaa metropolialueen jatkotyötä esiselvityksestä pyydetyn lausuntokierroksen jälkeen. Esiselvitystä ohjaamaan asetettiin 3.7.2012 johtoryhmä. Seurantaryhmänä toimii metropolipolitiikan neuvottelukunta. Lisäksi asetettiin kuusi selvityshenkilöä, joiden tehtävänä on valmistella ehdotukset kuntajakoselvitysalueista sekä vaihtoehtoisista malleista metropolihallinnoksi. Esiselvitys toteutetaan vuoden 2013 tammikuun loppuun mennessä.

Vuonna 2012 on osallistuttiin ympäristöministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön valmisteleman maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksien laadintaan. MAL -aiesopimukset on solmittu vuonna 2012 Helsingin ja Turun kaupunkiseutujen kanssa. Oulun seuduille valmistellaan sopimusta sekä Tampereen seudulle uutta sopimusta.

Ympäristöministeriö ja valtiovarainministeriö asettivat 22.12.2011 metropolipolitiikan neuvottelukunnan, jonka tehtävänä on edistää metropolipolitiikan tavoitteiden toteuttamista sekä valtion eri sektoreiden ja alueen eri toimijoiden kumppanuutta. Samanaikaisesti asetettiin metropolipolitiikan sihteeristö, joka mm. avustaa metropolipolitiikan toteutuksesta vastaavia ministeriöitä metropolipolitiikan valmistelussa. Toimielinten toimikaudet kestävät 30.4.2015 saakka.

Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen osana kuntarakenneuudistusta käynnistyi keväällä 2012. Järjestelmä uudistetaan osana kuntauudistusta. Uudistukseen on asetettu selvityshenkilö ajalle 1.6.2012 – 31.3.2014. Selvityshenkilön tueksi on asetettu tukiryhmä sekä asiantuntija- ja laskentaryhmä toimikaudelle 28.6.2012 – 31.12.2013. Selvitysmies tekee ehdotuksensa valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta vuoden 2013 loppuun mennessä. Uudistus tulee voimaan 1.1.2015. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään sekä kannustavuutta parannetaan.

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelu käynnistyi syksyllä 2012. Uudistuksessa tarkastellaan erityisesti kunnan talouden sisäistä ohjausta, kuntien johtamisjärjestelmiä, luottamushenkilöiden asemaa, kuntalain ja erityislakien välistä suhdetta, kunnanosahallintoa sekä kuntien ja markkinoiden välistä suhdetta. Uuden kuntalain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alusta lukien. Esitykset kunnan talouden ohjausta ja tasapainotusta koskevista mahdollisista kiireellisistä muutoksista on toteutettu erillisellä hallituksen esityksellä ja kuntalain muutokset tulivat voimaan keväällä 2012.

Hallitusohjelman mukaisesti tulee arvioida mahdollisuudet vähentää kuntien velvoitteita. Vuonna 2012 valmisteltiin kuntien tehtäviä koskeva kartoitus, joka julkaistiin tammikuussa 2013. Kartoitus sisältää kunnille lainsäädännössä osoitetut tehtävät ja niihin liittyvät velvoitteet. Seuraavassa vaiheessa määritellään tavoitteet velvoitteiden vähentämiseksi sekä arvioidaan, mitkä ovat kuntauudistuksella luotujen uusien kuntien tehtävät.

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuus- ja tuloksellisuustyötä tuetaan yhteistyössä kuntien, ministeriöiden, työmarkkinajärjestöjen ja muiden tahojen kanssa. Keskeinen osa hanketta on kestävän kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden mittariston rakentaminen sekä tuottavuus- ja tuloksellisuustietoisuuden vahvistaminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen.

Kuntatilastoinnin ohjausryhmän loppuraportti valmistui 7.6.2012. Ohjausryhmä laati jatkotyötä varten kehittämissuunnitelman ja esitti, että sen laatima kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelma käynnistetään esitetyn aikataulun mukaisesti ja siihen varataan tarvittavat resurssit.

Valtiovarainministeriö asetti edellä oleva perusteella 5.9.2012 kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelman johtoryhmän ajalle 5.9.2012 – 30.6.2019. Johtoryhmä ohjaa monivuotista kehittämisohjelmaa ja huolehtii ohjelman toteutumisesta ja tulosten saavuttamisesta. Ohjelma jakautuu useiksi erillisiksi projekteiksi ja tehtäväkokonaisuuksiksi. Ohjelman johtovastuu on JulkICT-toiminnossa.

Peruspalvelujen kehittäminen ja kuntien tuottavuuden edistäminen

Peruspalveluohjelmamenettely on vakiintunut vuosittaiseksi käytännöksi. Peruspalveluohjelma vuosille 2013 - 2016 sisältyi hallituksen kevään 2012 kehyspäätökseen. Peruspalvelubudjettitarkastelu sisällytettiin kertomusvuonna valmisteltuun valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen.

Valtiovarainministeriö asetti 2.2.2012 kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden koordinaatioryhmän, jonka tehtävänä on tukea ja vahvistaa kuntien ja kuntayhtymien tuottavuuden ja tuloksellisuuden edistämistyötä sekä luoda sille edellytyksiä ja yhteistä arviointi- ja tietopohjaa. Koordinaatioryhmä on käynyt läpi ja kuvannut kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden käsitteistön ja jatkanut kuntatuottavuuden mittariston kehittämistä. Kysely 20 suurimman kaupungin käytössä olevista tuottavuusmittaristoista tehtiin lokakuussa 2012. Kuntatuottavuuden ja tuloksellisuuden vaikuttajafoorumi järjestetään 6.11.2012. Kahdenkymmenen suurimman kaupungin tuottavuustoimenpiteiden seurantatietojen päivitys tehdään loppuvuonna 2012.

Kuntatilastoinnin ohjausryhmän loppuraportti valmistui 7.6.2012. Ohjausryhmä laati jatkotyötä varten kehittämissuunnitelman ja esitti, että sen laatima kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelma käynnistetään esitetyn aikataulun mukaisesti ja siihen varataan tarvittavat resurssit.

Valtiovarainministeriö asetti edellä oleva perusteella 5.9.2012 kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelman johtoryhmän ajalle 5.9.2012 – 30.6.2019. Johtoryhmä ohjaa monivuotista kehittämisohjelmaa ja huolehtii ohjelman toteutumisesta ja tulosten saavuttamisesta. Ohjelma jakautuu useiksi erillisiksi projekteiksi ja tehtäväkokonaisuuksiksi. Ohjelman johtovastuu on JulkICT-toiminnossa.

Keskus-, alue- ja valtion paikallishallinto

Valtiovarainministeriö asetti keskushallinnon uudistamishankkeen ajalle 1.12.2011 – 31.3.2013. Keskushallintohankkeessa on valmisteltu tahtotilat uudistuksen etenemiselle. Tahtotilojen laatimisessa on ollut mukana noin 200 henkilöä ja ministeriöissä on aiheesta keskustellut noin 590 henkilöä. Hallitus linjasi iltakoulussaan, että valtioneuvostosta muodostetaan toiminnallisesti ja taloudellisesti yhtenäisempi kokonaisuus ensi vaalikaudesta alkaen.

Julkisen hallinnon asiakkuusstrategia -hankkeen on asetettu ajalle 15.6.2012 - 31.3.2013, ja sen lähtökohtina ovat Hallintopolitiikan suuntaviivat vuoteen 2020 -katsauksessa sekä hallitusohjelmassa esitetyt linjaukset. Tarkoituksena on ottaa käyttöön asiakaslähtöinen julkisen hallinnon ja palvelujen toimintatapa. Hankkeessa laaditaan julkisen palvelutuotannon tehokkuutta ja laatua parantava asiakkuusstrategia, jossa määritellään asiakaspalvelun kehittämisen yleinen tavoitetila. Strategian nojalla palvelujen järjestäjät määrittelevät käyttäjälähtöisesti palvelukohtaiset toimintatavat ja keinot, joilla tavoitetilat saavutetaan. Asiakkuusstrategian valmistelu on käynnistynyt kesällä 2012 ja työ on edennyt hankesuunnitelman mukaisesti vaiheeseen, jossa määritellään asiakaspalvelun tavoitetilaa ja sen saavuttamiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Sisältöä on valmisteltu yhteistyössä sidosryhmien kanssa sidosryhmätapaamisissa ja sosiaalista mediaa hyödyntämällä.

Asiakaspalvelu2014 -hanke asetettiin toimikaudelle 15.1.1012 – 31.5.2013. Hankkeessa valmistellaan julkisen hallinnon yhteistä asiakaspalvelua, jonka tavoitteena on tarjota julkisen hallinnon palveluita mahdollisimman laajasti yhteisistä asiakaspalvelupisteistä. Vuonna 2012 on valmisteltu hankkeen päälinjaukset, jotka HALKE on hyväksynyt jatkovalmistelun pohjaksi. Linjausten mukainen tarkempi valmistelu on käynnistetty toimintamallityöryhmässä, rahoitustyöryhmässä, palveluverkkotyöryhmässä, lainsäädäntötyöryhmässä ja henkilöstötyöryhmässä. Vuoden 2012 loppuun mennessä valmistellaan väliraportti, jossa määritellään muun muassa yhteisissä asiakaspalvelupisteissä tarjottavat palvelut, palvelupisteverkko, rahoitusmallin ja toimintamallin periaatteet sekä henkilöstön asemaa koskevat periaatteet.

Hätäkeskuksia kuormittavien kiireettömien puheluiden palveluneuvonta toteutetaan perustamalla kansalaisen yleisneuvontapalvelu valtiovarainministeriön hallinnonalalle. Palvelun rakentaminen osana Valtionkonttorin kansalaispalvelua on käynnistynyt aikataulun mukaisesti siten, että palvelu voidaan avata kansalaisille viimeistään syksyllä 2013.

Etäpalveluhanke on käynnistänyt etäpalvelupilotoinnin sovitussa laajuudessa 21 kuntien yhteispalvelupisteessä yhdessä Kelan, ELYjen/TE-toimistojen, maistraatin, verohallinnon ja OM:n/oikeusavun kanssa 7.5.2012 alkaen. Asetetut osaprojektit (viestintä, maakunnallisten pilottien ohjaus, arkkitehtuuri, hallintamalli ja rahoitus) ovat toimineet aikataulujensa mukaisesti siten, että hallintamalli ja rahoitus valmistuivat 30.4 mennessä ja arkkitehtuuri 30.10 mennessä. Palveluiden määrittely on sidoksissa mm. asiakaspalvelu 2014 kautta syntyviin tarpeisiin

Aluehallintouudistuksen toteutumista seuraa ja edistää VM:n asettama seurantaryhmä, jonka toimikausi päättyy 31.12.2012. Seurantaryhmän ohjauksessa työskennellyt työryhmä on laatinut luonnoksen eduskunnalle aluehallintouudistuksesta annettavaksi selonteoksi määräajassa 31.8.2012. Jatkovalmistelussa otetaan huomioon 8.10. päättyneen lausuntokierroksen aikana saadut lausunnot. Selonteko valmistellaan siten, että se voidaan antaa eduskunnalle joulukuussa 2012.

Hallitusohjelman edellyttämä arviointi alueellistamisen tuloksista, menettelytavoista, kustannustehokkuudesta ja laadusta on toteutettu virkatyönä. Osaltaan arviointiin perustuen hallitus linjasi iltakoulussaan 26.6.2012 alueellistamispolitiikka hallituskaudella. Toimenpiteet linjausten toteuttamiseksi on suunniteltu ja käynnistetty. Taloudellisen arvioinnin kehittämiseksi on tehty VATT:n toimenpiteinä tutkimussuunnitelma sekä alueellistamisen kustannushyötymallin arviointi.

Tulosohjauksen uudistamisen kehittämislinjaukset valmistuivat keväällä 2012. Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä hyväksyi uudistuksen periaatteet. Uudistuksen linjausten toimeenpanemiseksi on käynnistetty yhteistyössä HAUS:in kanssa tulosohjauksen käsikirjan laatiminen, viisi tulosohjauspilottia sekä tulosohjauksen valmennuksen suunnittelu. Tulosohjausverkostolle on perustettu työvaliokunta toiminnan vakiinnuttamiseksi.

Valtion konserniohjaus

Hallituksen kärkihankkeisiin lukeutuvan vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman (VATU) ensimmäinen toimintavuosi käynnistyi. Ohjelman kolme alaryhmää, ydintoimintoanalyysi, inhimillinen pääoma sekä tuloksellisuusajattelu aloittivat työnsä. Ohjelman käynnistysvaihe ja jatkon linjaus oli esillä talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 10.4.2012. Ministerivaliokunnan linjauksen mukaisesti kukin hallinnonala laatii vuoden 2012 loppuun mennessä oman hallinnonalakohtaisen vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmansa. Ydintoimintoanalyysin tulokset valmistuvat helmi-maaliskuussa 2013. Ydintoimintoanalyysissa keskitytään siihen mitkä ovat valtionhallinnon tehtävät hallituskautta pidemmällä aikavälillä tarkastelun ulottuessa kahdelle tasolle - hallituskauden loppuun vuoteen 2015 sekä pitkälle aikavälille vuoteen 2020.

Osana VATU-hanketta VMBaro-järjestelmän työtyytyväisyystutkimuksen tulosteisiin on lisätty aikaansaannoskyvyn mittauksessa käytettävät koosteindeksit: osaamisen kehittyminen ja uudistuminen, motivaatio ja työn imu sekä johtaminen ja työyhteisön vuorovaikutus. Tulosteesta ilmenee myös, mistä yksittäisistä työtyytyväisyystekijöistä koosteindeksit muodostuvat.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon toimintamallia on uudistettu voimakkaasti ja työtavat ovat prosessien ja roolien kehittämisen myötä muuttumassa. Valtion yhteinen talous- ja henkilöstöhallinnon perustietojärjestelmä Kiekun pilottikäyttö alkoi vuonna 2011. Talous- ja henkilöstöhallinnon prosessien yhtenäistäminen ja yhtenäistämistä tukevan tietojärjestelmän käyttöönotto viedään seuraavina vuosina läpi koko valtionhallinnon siten, että viimeiset suunnitellut käyttöönotot olisivat keväällä 2016. Palkeet suorittavat virastoasiakkaille perustehtävät virastojen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti. Kieku on otettu käyttöön sisäasiainhallinnon kahdessa virastossa, valtiovarainministeriö ottaa Kiekun käyttöön aikaistetusti vuoden 2013 alusta ja sisäasiainhallinnon muu osuus aloittaa käyttöönoton 1.4.2013. Rajavartiolaitoksen syksyllä 2012 suunniteltu käyttöönotto siirtyi keväälle 2013 työajanhallintaan liittyvien toiminnallisten haasteiden vuoksi.

Käyttöönottojen yhteydessä on havaittu, että käyttöönottotyö, vanhoista järjestelmistä tehtävien tietojen siirtäminen ja läpikäynti (nk. konversiotyö) sekä järjestelmän käyttö tulevat edellyttämään arvioitua suurempaa alkuvaiheen työpanosta. Valtiovarainministeriö, Valtiokonttori ja Palkeet ovat yhteistyössä valmistelleet ratkaisuja, jotka helpottavat käyttöönoton alkuvaiheen hallintaa virastoissa. Sekä Kieku-hankkeeseen että Palkeisiin on tehtäväkiertomenettelyn avulla saatu jonkin verran resursoinnin täydennystä. Samalla on pidetty huolta Kiekutyön edellyttämästä valmennuksesta ja viestinnästä.

Kertomusvuonna jatkettiin valtion kiinteistöstrategian mukaisesti valtion kiinteistövarallisuuden keskittämistä omaisuuden kokonaisohjauksen parantamiseksi, synergia- ja mittakaavaetujen saavuttamiseksi sekä toimintojen tehostamiseksi. Strategian päämääränä on valtion kiinteistövarallisuuden hallinta ja hoitaminen tehokkaalla, tuottavalla ja valtion kokonaisedun varmistavalla tavalla nykyisissä ja muuttuvissa olosuhteissa.

Merkittävimmät toteutuneet hallinnansiirrot koskivat Metsäntutkimuslaitoksen ja Kansallismuseon kohteita. Vuoden 2011 aikana yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa valmisteltu Metsäntutkimuslaitoksen kiinteistökannan siirto Senaatti-kiinteistöille toteutui kertomusvuoden alussa 1.1.2012. Vuonna 2011 valmisteltu Kansallismuseon tonttia ja rakennuksia koskeva hallinnansiirto Senaatti-kiinteistöille toteutui kesällä 2012. Muut kertomusvuoden aikana toteutuneet hallinnansiirrot koskivat mm. Liikennevirastolta ja Rajavartiolaitokselta siirtyneitä omaisuuseriä. Lisäksi kertomusvuoden aikana valmisteltiin laajaa Museoviraston hallinnansiirtoa, jossa kohteet tullaan siirtämään pääsääntöisesti Senaatti-kiinteistöille ja Metsähallitukselle.

Kertomusvuonna käynnistettiin Helsingin edustan saarien uudelleenkäyttöä selvittäneen työryhmän työ. Lisäksi valtiovarainministeriö toteutti valtio-omisteisten maa-alueiden inventoinnin Helsingin seudulla valtioneuvoston 3.5.2012 vahvistaman asuntopoliittisen periaatepäätöksen toimenpideohjelman mukaisesti.

Valtiovarainministeriön pyynnöstä Senaatti-kiinteistöjen vuonna 2010 käynnistämä valtionhallinnon toimitilatietojen kerääminen tilatietojärjestelmään (ns. Hallinnon tilahallinta (HTH-projekti) saatiin vaiheeseen, jossa tilatietojärjestelmän virastokohtaiset käyttöönotot on lähes toteutettu. Poliisin käyttöönotto jatkuu organisaatiouudistuksesta johtuen vuonna 2013. Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos eivät ole vielä sopineet järjestelmän käyttöönotosta. Tilatiedon keräämisen taustalla on mm. Valtiotalouden tarkastusviraston vuonna 2011 (Tuloksellisuustarkastuskertomus 225/2011) esittämä johtopäätös, että ministeriöillä, virastoilla ja laitoksilla tulisi olla yhtenäisillä perusteilla kerätyt tiedot toimitilojensa määristä, kuluista, taloudellisuudesta ja tilatehokkuudesta, vuokranantajista ja toimitilojen sijainnista.

Tilahallintaprojektissa kerättiin yhteistyössä ministeriöiden, virastojen ja laitosten kanssa valtionhallinnon vuokrasopimukset ja näihin perustuvat tiedot valtion käytössä olevista toimitiloista. Lisäksi siinä otettiin käyttöön tietopalvelu, johon kuuluu viraston omien tilojen katseluun ja tietojen päivittämiseen tarkoitettu väline sekä Konsernikanava, joka sisältää yhteenveto- ja tunnuslukuja koko valtion toimitiloista.

Valtion budjettitalouden hankintamenot olivat kertomusvuonna noin 4 004 milj. euroa (vuonna 2011: 3 985 milj. euroa). Hankintamenot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 19 milj. euroa. Kertomusvuonna yhteishankintasopimusten käyttö lisääntyi edelleen valtioneuvoston 4.2.2010 antaman periaatepäätöksen ja valtion hankintastrategian tavoitteiden mukaisesti. Yhteishankinnat kasvoivat euromääräisesti vuoden 2011 675 milj. eurosta vuoden 2012 687 miljoonaan euroon.

Valtion henkilöstö- ja työantajapolitiikka

Kertomusvuonna annettiin uudistettu valtioneuvoston periaatepäätös valtion henkilöstön aseman järjestämisestä organisaatiomuutostilanteissa sekä valtiovarainministeriön päätös muutosten johtamisesta ja muutosturvasta valtionhallinnossa. Hallitus linjasi iltakoulussaan valtion henkilöstöpolitiikkaa ja johtajapolitiikkaa. Valtiokonttorissa sijaitseva Valtion henkilöstöpalvelut -yksikkö tukee henkilöstömuutosten hallittua toteuttamista sekä henkilöstön uudelleensijoittumista organisaatiomuutosten yhteydessä. Valtion yhteistoimintalainsäädännön uudistamista koskevan hallituksen esityksen valmistelua on jatkettu.

Johtamissopimusten käyttöönottoa ja kehittämistä edistettiin. Tulevaisuuden johtajat -ohjelmaa on jatkettu, samoin valtionhallinnon johdon foorumin kokoontumisia. Johdon tukitoiminnon käynnistämistä on valmisteltu.

Valtionhallinnon sähköisen Heli-rekrytointijärjestelmän uudistamiseksi on käynnistetty hanke. Liikkuvuuden edistämiseksi laadittiin valtionhallinnon henkilökierto-opas yhteistyössä Sitran kanssa. Valtioneuvoston piirissä pilotoitiin uusi perehdytysohjelma, VN-passi.

Valmisteltiin valtion organisaatioiden työhyvinvointia, työsuojelua ja työterveyshuoltoa koskevien kehittämis- ja tukitoimintojen sekä niiden strategisen ohjauksen uudelleen organisointi. Uusi valtion työelämäneuvottelukunta vastaa toimintojen ohjaamisesta strategisella tasolla ja työhyvinvointitoiminnan rahoitus järjestettiin uudelleen suoraan virastoilta perittävällä työsuojelumaksulla.

Valtion eläkkeiden toimeenpanon siirto vietiin päätökseen siirtämällä loputkin vielä jäljellä olevat tehtävät Valtiokonttorilta Kevalle.

Työmarkkinakeskusjärjestöt saavuttivat 13.10.2011 neuvottelutuloksen raamisopimukseksi Suomen kilpailukyvyn ja työllisyyden turvaamiseksi. Raamisopimuksen mukaisesti käynnistettiin valtion omat sopimusneuvottelut ja valtiosektorin sopimus kaudelle 1.3.2012 – 31.3.2014 allekirjoitettiin 24.11.2011. Sopimuskorotusten yhteismäärä 1.3.2012 alkaen oli 2,4 %. Sopimus sisälsi 150 euron mukaisen kertaerän, joka maksettiin keväällä 2012. Sopimuskorotuksiin liittyen annettiin virastoille neuvottelumääräykset, jotka edellyttivät, että virastojen tulee tarkentavia virkaehtosopimuksia tehdessään edistää valtionhallinnon ja toimintayksikön omaa tuloksellisuutta, parantaa kilpailukykyä osaavan henkilöstön saatavuuden varmistamisessa sekä palveluksessa pysyttämisessä. Ratkaisujen tuli lisäksi parantaa naisten ja miesten välistä palkkatasa-arvoa.

Vuoden 2012 keväällä käynnistyivät valtion omat sopimuskauden aikaiset työryhmät. Tämän ohella on osallistuttu työmarkkinoiden johtoryhmän (T-jory) sekä neuvottelujohtajien ryhmän (JA7) työhön. Raamisopimuksen mukaisesti yhtenä päätavoitteena on ollut työmarkkinoiden luottamuksellisten tointen (raamisopimuksen kohta kuusi) edistämiseen liittyviin ponnistuksiin osallistuminen.

Valtion neuvottelu- ja sopimustoiminnassa yhdistettiin virastojen tuloksellisen toiminnan tuki ja aikaansa seuraavat sekä kannustavasti toimivat palvelussuhteen ehdot valtiotyönantajan kilpailukyvyn varmistamiseksi. On huolehdittu valtiontyönantajan edustautumisesta ja toimimisesta kaikessa relevantissa ja uudistuneessa kolmi- ja kaksikantatyöskentelyssä. Valtion palkkausjärjestelmän pitkäjänteinen evaluaatiotyö on aloitettu. Organisaatiomuutoksiin liittyvissä sopimuskysymyksissä on tuettu kysymyksessä olevia organisaatiota. Uusia työmuotoja koskevaa valmiutta on kohotettu ja osallistuttu pilotointeihin. Valtiotyönantajalla on tiiviit yhteydet EU-tason työnantajatoimintaan ja työmarkkinafoorumeihin. HO osallistui pohjoismaiseen työnantajakonferenssin Norjassa elokuussa.

Valtiosektorin työrauha on vuonna 2012 säilynyt korkealla tasolla. Erityiskysymyksinä toimintakaudelta voidaan mainita työelämän kehittämisen edistämiseen ja sen joustavoittamiseen liittyvät hankkeet samoin kuin matkustusstrategisen ajattelun (mukaan lukien kilometrikorvauspolitiikan valmisteluun ja ratkaisumallien pohdintaan osallistumisen).

Julkaisussa ”Ihmisten johtamisen ja työhyvinvoinnin tila valtiolla vuonna 2011 ja kehitys vuodesta 2006 alkaen, Tilanneanalyysi ja kehitysehdotuksia, Maaliskuu 2012” selvitettiin yksityiskohtaisesti valtion henkilöstön työtyytyväisyyden ja työhyvinvoinnin tilaa vuonna 2011 ja kehitystä vuodesta 2006. Selvityksessä nostettiin esiin myös kehitysehdotuksia. Tarkasteluaikajaksolla 2006-2011 työtyytyväisyyden yleinen kehitystrendi on ollut nouseva ja sairauspoissaolot ovat pysyneet lähes muuttumattomina.

Valtion tietohallinnon uudistaminen

Suomi sijoittui yhdeksänneksi YK:n joka toinen vuosi julkaisemassa valtioiden sähköisen hallinnon vertailussa. Suomi paransi sijoitustaan vuoden 2010 vertailuun verrattuna kymmenen sijaa. Suomelle luovutettiin YK:n erityispalkinto erinomaisesta edistymisestä sähköisten palvelujen jakelun parantamisessa sekä kansalaisten osallistumisen vahvistamisessa sähköisten menettelyjen avulla. Sijoitusta ja palkintoa voidaan pitää tunnustuksena sähköisen hallinnon pitkäaikaisesta kehittämistyöstä, jota on tehty valtion virastoissa, laitoksissa ja kuntasektorilla. Sähköisten palvelujen löydettävyyttä ja käytettävyyttä on parannettu vuosien myötä.

Kertomusvuoden aikana valmisteltiin ensimmäinen laajapohjaiseen valmisteluun perustuva koko julkisen hallinnon yhteinen ICT-strategia. Strategian painopisteenä on ICT:n hyödyntäminen ja sen yhtenä lähtökohtana on hallitusohjelman ICT-kirjaukset.

Asetettiin valtionhallinnon toimialariippumattomien tieto- ja viestintäteknisten tehtävien kokoamishanke (TORI-hanke). Hankkeen tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelmassa asetettua tavoitetta koota yhteen valtion ICT-palvelukeskusten toimialariippumattomat tehtävät sekä talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjausta koota yhteen myös valtion virastojen ja laitosten toimialariippumattomat ICT-tehtävät yhteen palvelukeskukseen.

Tietohallintolain toimeenpanoon liittyen julkaistiin lausuntopalautteen pohjalta viimeistelty julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin (JHKA) ensimmäinen versio. Ns. PERA-määrittely (tekninen arkkitehtuuriratkaisu tietovarantojen rajapintapalveluiden toteuttamiselle) valmistui ja julkaistiin. Paikkatietojen viitearkkitehtuurista valmistui luonnos. Sähköisen asioinnin viitearkkitehtuurityö (SAVI) ja perustietovarantojen viitearkkitehtuurintyö (PerustA) käynnistyivät. Kokonaisarkkitehtuurin koulutussuunnitelma laadittiin ja toteutettiin ensimmäiset koulutukset. Julkisen hallinnon yhteentoimivuutta edistävää suunnittelutietoa kokoavan yhteentoimivuusportaalin käyttäjämäärät kasvoivat tasaisesti ja portaalin sisältöjä laajennettiin.

Tietovarantojen systemaattista avaamista varten pyydettiin vuosien 2014—2017 valtiontalouden kehysvalmistelua varten ministeriöitä selvittämään, mitä tietovarantoja hallinnonaloilla avataan ja millä aikataululla. Valmisteltiin avoimen tiedon ohjelmaa vauhdittamaan tietovarantojen avaamiseen ja saatavuuteen tähtääviä toimenpiteitä. Julkishallinnon metatietopalvelun esiselvitys valmistui.

Kunta- ja palvelurakennemuutosten ICT- tuen valmistelun osana käynnistettiin kuntien tehtävien ja palveluiden jäsennyksen kuvaaminen sekä mallien laadinta kuntien kokonaisarkkitehtuurin johtamiseksi ja olemassa olevan ICT –ympäristön kartoittamiseksi. Kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämisohjelmassa suunnitellaan kansallinen tavoitetila kuntien talous- ja toimintatilastoinnin kehittämiseksi sekä kuntien tietohuollon ja tietojen raportoinnin edistämiseksi. JHS -järjestelmä uudistettiin vastaamaan paremmin tietohallintolain vaatimuksia.

Valtionhallinnon tietoturvallisuutta edistettiin useilla hankkeilla. Tietoturvallisuusasetuksen täytäntöönpanon yhteishankkeisiin osallistui noin 60 virastoa ja laitosta. Hankkeilla edesautetaan koko valtionhallinto saamista yhtenäiselle tietoturvallisuuden perustasolle. Kertomusvuoden aikana valmistui ohjeistus ICT-varautumisen vaatimuksista sekä ICT-teknisen ympäristön tietoturvatasoista. Lisäksi aloitettiin valtionhallinnon ympärivuorokautisen tietoturvatoiminnan kehittämishankkeen valmistelu.

Tietohallintolain mukainen lausunto annettiin viidestä merkittävästä ICT-hankkeesta. Hankesalkun hallintaan kilpailutettiin valtionhallinnon yhteinen ICT-hankesalkun hallintaratkaisu, joka otetaan käyttöön vuoden 2013 aikana. Jatkettiin valtion yhteisen verkkoratkaisun (VY-verkko) ja valtion yhteisen viestintäratkaisun (VYVI) levittämistä. Suomi.fi-portaalin uusi konsepti valmistui syyskuussa 2012. Kela teki päätöksen korvata asiointipalvelussa aiemmin käytetyn Tunnistus.fi-palvelun Kansalaisen verkkotunnistamis- ja maksamispalvelu Vetumalla syksyn 2013 aikana. Palvelun käyttöönoton myötä kansalaiset pääsevät tunnistautumaan Kelan asiointipalveluihin pankkitunnisteiden tai sähköisen henkilökortin lisäksi myös matkapuhelimen (mobiilivarmenne) avulla. Mobiilitunnistusmahdollisuus lisättiin Vetumaan v. 2012. Kansalaisen asiointitili on käytössä seitsemän organisaation palveluissa ja käyttöönottoa valmisteltiin useiden muiden, mm. poliisin palvelujen osalta.

Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe) toteuttaminen

Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe-ohjelma) toimeenpanoa jatkettiin. Ohjelman tavoitteena on tarjota kansalaisille ja yrityksille hyödyllistä, sujuvaa ja helppoa sähköistä asiointia julkisiin palveluihin. SADe-ohjelma tuottaa asiakaslähtöisiä ja yhteentoimivia, julkisen sektorin kustannustehokkuutta ja laatua vahvistavia sähköisiä palvelukokonaisuuksia. Ohjelman toteuttaminen on yksi hallituksen kärkihankkeista.

Valtiovarainministeriö asetti 24.2.2012 Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän (HALKE) joulukuussa 2011 puoltamien linjausten mukaisesti SADe-ohjelman uudelleen. Ohjelman toimikautta jatkettiin vuoden 2015 loppuun, sille asetettiin oma ministeriöiden ja kuntasektorin edustajista koostuva johtoryhmä, ja ohjelman toimeenpano kytkettiin merkittävimpiin valtion- ja kunnallishallinnon kehittämistoimenpiteisiin.

SADe-ohjelma koostui vuonna 2012 kuudesta sähköisen asioinnin palvelukokonaisuushankkeesta ja kahdesta erillishankkeesta. Ohjelman sisältyivät palvelukokonaisuuksina Osallistumisympäristö, Oppijan verkkopalvelukokonaisuus, Rakennettu ympäristö ja asuminen – palvelukokonaisuus, Työnantajan ja Yrityksen perustajan palvelukokonaisuudet sekä Sosiaali- ja terveysalan palvelukokonaisuus. Erillishankkeina osana ohjelmaa toteutetaan Kansalaisen yleisneuvontapalvelu ja Etäpalvelu –hankkeet.

Kaikki ohjelman hankkeet ovat palvelujen toteutusvaiheessa, ja ensimmäiset palvelut valmistuivat tuotantoon vuoden 2012 aikana. Näitä olivat Rakennettu ympäristö ja asuminen -hankkeen asuntojenvuokrat.fi –palvelu, Osallistumisympäristö-hankkeen otakantaa.fi –palvelun ensimmäiset perustoiminnallisuudet ja Kansalaisaloite.fi –palvelu sekä Työnantajan palvelukokonaisuuden Opi.palkka.fi –palvelu. Lisäksi Etäpalvelut -hankkeessa käynnistyi kaksi laajaa alueellista pilottia ja Yrityksen palvelukokonaisuudessa valmistui ensimmäisiä yrittäjän palveluita kuten liiketoimintasuunnitelmatyökalu.

SADe-ohjelman toimeenpanon uusia linjauksia käsiteltiin Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä (HALKE) joulukuussa 2012. Linjaukset pohjautuivat ohjelman toteutuksen riippumattoman arvioinnin 3.väliraportin toimenpidesuosituksiin, ja painottuivat ohjelman loppuvaiheen huomiointiin ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen tukemiseen.

Hallinnon turvallisuusverkko TUVE

Hallinnon turvallisuusverkkohankkeen (TUVE) määräaikaa jatkettiin 6/2012 valtioneuvoston päätöksellä vuoden 2013 loppuun. Valtioneuvoston periaatepäätöksen 12.5.2011 pohjalta laadittiin Turvallisuusverkkotoiminnan strategia, joka valmistui keväällä 2012. Periaatepäätöksen ja strategian linjauksiin perustuen valmisteltiin ehdotus hallituksen esitykseksi laeiksi julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta ja viestintämarkkinalain 2 §:n muuttamisesta. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella 2013. Hallinnon Turvallisuusverkon verkko- ja infrastruktuuripalveluista tulee vastaamaan valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksessa olevan Suomen Erillisverkot Oy:n tytäryhtiö Suomen Turvallisuusverkko Oy, jonka strategisesta ohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö.

Hallinnonalan ohjaus

Valtiovarainministeriön hallinnonalan ohjauksen prosessi vakiintui vuoden 2012 aikana uusien suunnitteluasiakirjojen myötä. Ministeriön ja virastojen välillä käytiin kaksi tulosohjauskierrosta. Kevään 2012 kierroksella keskityttiin edellisen vuoden tavoitteiden toteutumisen arviointiin sekä vuoden 2013 talousarvion sisältöihin. Syksyn kierroksella tarkas-

telussa olivat vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma, tulossopimusten päivitys ja hallinnonalan kehys vuosille 2014-2017.

Vuoden 2012 aikana valmisteltiin aktiivisesti VM:n hallinnonalan vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaa (VATU), joka sisälsi kolme osa-aluetta: 1) Hallinnonalan nimeämät kärkihankkeet, 2) Ydintoimintoanalyysin (YTA), sekä 3) Inhimillisen pääoman suunnitelmat (IPO). Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaan nimettiin VM:n hallinnonalan kärkihankkeiksi valtion toimialariippumattomien ICT-tehtävien kokoamishanke (TORI -hanke) ja Verohallinnon johdolla toteutettava viranomaistietopalvelurajapinta-hanke, joka avaa uusia väyliä viranomaisten väliselle tiedonvaihdolle mm. harmaan talouden torjunnassa. Inhimillinen pääoma –osioon liittyvät seitsemän IPO-mittaria vietiin virastojen vuotta 2013 (ennakolliset tavoitteet 2014-2016) koskeviin tulossopimuksiin ja virastoja ohjeistettiin IPO-suunnitelmien laatimisessa, jotka valmistuvat keväällä 2013. VM:n hallinnonalalta ehdotettiin ydintoimintoanalyysin poikkihallinnolliseen vaiheeseen 37 ehdotusta vuoden 2012 loppuun mennessä.

Valtiovarainministeriö on asettanut valtioneuvoston kansliasta 1.3.2012 ministeriön toimialalle siirretyn Fingrid Oyj:n omistajaohjauksen yhteistyöryhmän 1.4.2012 lukien hallituskauden loppuun. Työryhmän tulee arvioida, minkälainen strateginen intressi valtiolla yhtiössä on sekä miten se tulee ottaa huomioon yhtiön omistajaohjauksessa ja omistajan kannanotoissa. Lisäksi valtiovarainministeriö on asettanut HAUS kehittämiskeskus Oy:n, Hansel Oy:n, Tietokarhu Oy:n ja yliopistokiinteistöyhtiöiden omistajaohjauksen yhteistyöryhmät 1.4.2012 lukien hallituskauden loppuun. Yhteistyöryhmien keskeisenä tehtävänä on tukea ministeriön omistajaohjausta ja varmistaa omistaja-ohjauksen yhdenmukaisuutta.

Hallinnonalalla jatkettiin ministeriössä, Palkeissa ja Verohallinnossa henkilöstö- ja taloushallinnon perustietojärjestelmänä 1.1.2013 tuotantokäyttöön tulevan Kieku –järjestelmän käyttöönoton valmisteluja. Hallinnonalan muiden virastojen käyttöönotot siirtyivät syksylle 2013.

Valtiovarain controller –toiminnon vaikuttavuus ja tuloksellisuus

Valtioneuvoston kanslia asetti vuonna 2010 työryhmän, jonka tehtävänä oli kehittää valtioneuvoston raportointia. Työryhmän muistion mukaan raportointia voidaan kehittää yhdistämällä valtion tilinpäätöskertomus ja hallituksen vuosikertomus. Edelleen työryhmä esitti, että raportoinnin hallittavuuden vuoksi eräiden erilliskertomusten kytkeminen yhdistetyn kertomuksen antamiseen ei ole tarpeen. Kertomusvuonna toimeenpantiin työryhmän esityksiä mm. valmistelemalla tarvittavia säädösmuutoksia valtioneuvostolakiin ja talousarviolakiin sekä laatimalla esitys tarvittavista muutoksista erityiskertomuksia koskeviin säädöksiin. Samaan aikaan on käynnistetty valmistelu yhdistetyn kertomuksen aikaansaamiseksi. Valtioneuvoston kanslia asetti syyskuussa 2012 toimituskunnan valmistelemaan vuotta 2012 koskevaa hallituksen vuosikertomusta. Toimituskunnan puheenjohtaja sekä kaksi jäsentä ovat valtiovarain controller -toiminnon virkamiehiä.

Sisäinen valvonta, tarkastus ja riskienhallinta

Valtioneuvosto asetti 22.3.2012 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan kolmivuotiseksi toimikaudeksi. Samalla toimintansa aloitti neuvottelukunnan sisäisen tarkastuksen jaosto. Vuoden 2012 aikana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunta on kuullut asiantuntijoita liittyen työterveyshuoltoon liittyvien riskien hallintaan ja TORI-hankkeen riskien hallintaan.

Sisäisen tarkastuksen jaosto tukee neuvottelukunnan toimintaa toimialansa osalta. Lisäksi sisäisen tarkastuksen jaoston työsuunnitelmaan kuuluu sisäisen tarkastuksen alaan kuuluvien erityisteemojen käsittely. Vuoden 2012 aikana sisäisen tarkastuksen jaosto laati muistion keskushallintouudistus-hankkeelle ministeriöiden sisäisen tarkastuksen järjestämisvaihtoehdoista KEHUssa.

Valtiovarain controller -toiminnosta on edustaja EU:n neuvoston petostentorjuntatyötyhmässä. Valtiovarain controller -toiminnosta osallistutaan myös petostentorjunnan koordinoinnin neuvoa-antava komitean (COCOLAF) kokouksiin ja sen alatyöryhmiin erityisesti rakennerahastojen osalta.

Valtiovarain controller -toiminnon yhteydessä toimivan rakennerahastojen tarkastusviranomaisen strateginen vaikuttavuustavoitte: EU:n komissio pitää tarkastusviranomaisen toimintaa uskottavana ja luotettavana eikä tästä syystä uhkaa Suomea rakennerahastomaksatusten keskeyttämisellä tai rahoitusoikaisuilla saavutettiin. EU:n komissio totesi tarkastusviranomaisen toiminnan EAKR-ohjelmien osalta luotettavaksi antamalla Neuvoston asetuksen (EY) No. 1083/2006 73 artiklan 3 kohdan mukaisen ilmoituksen tarkastusviranomaisen lausuntoon luottamisesta. EU:n komissio ei vuoden 2012 aikana kohdistanut Suomen rakennerahasto-ohjelmiin maksatusten keskeyttämisuhkaa tai uhkaa rahoitusoikaisuista.

Tarkastusviranomainen teki ja teetti ostopalveluna vuoden aikana 145 Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmiin kohdistunutta hanketarkastusta. Vuoden 2012 aikana suoritettiin 13 rakennerahasto-ohjelmien rahoittajaviranomaisiin kohdistunutta järjestelmätarkastusta (ministeriöitä, ELY-keskuksia, maakunnan liittoja).

Ministeriön rakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen

Ministeriön toimitilojen käytön tehostamisen mahdollistavaa Kampus-hanketta jatkettiin kertomusvuonna.

Kertomusvuonna jatkettiin aktiivisesti henkilöstö- ja taloushallinnon perustietojärjestelmänä hyödynnettävän Kieku –järjestelmän käyttöönoton valmistelua tuotantokäytön aloitusta varten 1.1.2013. Kieku- käyttöönottoa edellyttävän Rondo R8 –järjestelmän samoin kuin Palkeiden asiakastuki-toimintamallin käyttöönoton valmistelu toteutettiin syksyn aikana.

1.3.4 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Metallirahojen lyönti on maksullista toimintaa, johon Suomen valtiolla on yksinoikeus. Tarkasteluvuonna toiminnan tuotot jäivät suunnitellusta runsaat 8 000 euroa. Tämä johtui ennakoitua pienemmästä lyöntimäärästä. Toisaalta myös kokonaiskustannukset olivat arvioitua suuremmat. Tämän vuoksi kustannusvastaavuus pieneni suunnitellusta noin 10 milj. euroa ja viime vuoden toteutumasta runsaat 4 milj. euroa.

TAULUKKO 4. ERILLISLAKIIN PERUSTUVIEN SUORITTEIDEN KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA

Maksullinen toiminta Metallirahat (Muut säädökset)[1]	Vuosi 2012 toteutuma 1 000 €	Vuosi 2012 tavoite 1 000 €	Vuosi 2011 toteutuma 1 000 €	Vuosi 2010 toteutuma 1 000 €
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	22 777	31 050		
Maksullisen toiminnan muut tuotot			25 590	27 067
Tuotot yhteensä	**22 777**	**31 050**	**25 590**	**27 067**
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				6 050
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Henkilöstökustannukset	5			
Vuokrat				
Palvelujen ostot	6 202		5 860	3 920
Muut erilliskustannukset	1 113			
Erilliskustannukset yhteensä	7 320	6 050	5 860	3 920
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset				
Poistot				
Korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	**7 320**	**6 050**	**5 860**	**3 920**
KUSTANNUSVASTAAVUUS	**15 457**	**25 000**	**19 730**	**23 147**
(tuotot – kustannukset)				
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	15 457	25 000	19 730	23 147
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

[1] Muiden säädösten (Laki metallirahasta 216/1998) perusteella maksullista toimintaa on metallirahan lyöttäminen Suomessa. Valtiolla on yksinoikeus Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisesti lyöttää Suomessa metallirahaa omaan lukuunsa. Metallirahat laskee liikkeeseen Suomen Pankki. Ministeriö luovuttaa rahat Suomen Pankille nimellisarvosta liikkeeseen laskemista varten. Metallirahojen lyöminen ja markkinointi tehdään Suomen Rahapaja Oy:ssä ministeriön tekemän tilauksen perusteella, jonka pohjana on ministeriölle tehty tarjous.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Hallituksen esityksiä annettiin kertomusvuonna 29 kappaletta. Julkaisuja tuotettiin 143 kappaletta sisältäen kaksi taloudellista katsausta, kehyspäätös vuosille 2013-2016, vuosittainen talousarvioehdotus sekä kolme lisätalousarvioehdotusta. Henkilöstöhallinnon asiakirjoja valmistui 50 kappaletta. Virka-ansiomerkkejä myönnettiin 1 210 kappaletta.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Valtion työmarkkinalaitoksen asiakastyytyväisyystutkimus 2012 valmistui kesäkuussa. Tutkimus on toteutettu samansisältöisenä kuusi kertaa. Valtion työmarkkinalaitoksen pitkään hyvällä tasolla ollut asiakastyytyväisyys ja nousutrendi kääntyi vuonna 2012 hieman laskuun, mutta on edelleen hyvällä tasolla.

1.5 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja johtaminen

Valtiovarainministeriön työyhteisöä on kehitetty vuoden 2012 aikana uudistetun strategian mukaisesti. VM – Hyvä paikka työskennellä on nostettu kolmanneksi strategiatavoitteeksi ja sen toimeenpano on aloitettu sekä käynnistämällä Great Place to Work- konseptin mukainen koko ministeriötä koskeva kehittämishanke että uudistamalla tulostavoite- ja tulos- ja kehityskeskusteluohjeistusta hyvää työilmapiiriä ja strategialähtöisyyttä tukeviksi. Vuoden 2012 aikana on toteutettu Trust Index –kysely koko henkilöstölle sekä VM:n organisaatiokulttuurin auditointi. Niiden pohjalta on suunnattu esimies- ja henkilöstökoulutusta ihmisten johtamisen, oman työn ja ajanhallinnan alueille. Samoin on aloitettu ministeriön johtoryhmärakenteen selkeyttäminen. Itse strategiaprosessi toteutettiin henkilöstöä ja sidosryhmiä laajasti osallistaen sekä virtuaalisesti että työpajojen kautta. Samoin Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman toteutuksessa kannustettiin koko henkilöstä osallistumaan ehdotusten tekemiseen ja niiden jatkotyöstöön.

Henkilöstövoimavarojen hallinnan osalta osastokohtaiset henkilöstökehykset ja henkilöstösuunnitelmat sekä osaamisen kehittämisen ja siirtämisen toimenpiteet on viety tulossopimusasiakirjoihin. Vuoden 2011 lopulla lakkautetun Hallinnon kehittämisosaston toimintojen ja henkilöstön sulautumista muille osastoille on määrätietoisesti seurattu koko vuoden ja tuettu henkilöstön muutoskykyä työpajojen ja muutoskeskustelujen avulla. Henkilöstö on päässyt laajasti osallistumaan työympäristön kehittämiseen ja monitilassa työskentelevän henkilöstön määrän lisääntymiseen on varauduttu tukemalla ennakoivasti työskentelytapojen muutosta ja uusien sähköisten välineiden käyttöönottoa.

Katsaus valtiovarainministeriön henkilöstöön

Henkilöstön määrä

Ministeriön henkilötyövuosien määrä kertomusvuonna oli 386,4, joka on 11,2 henkilötyövuotta enemmän kuin edellisenä vuotena. Henkilötyövuosien lisäys johtuu suurelta osin euroalueen pankkikriisin sekä kuntauudistuksen valmistelun vaatimista lisäresursseista.

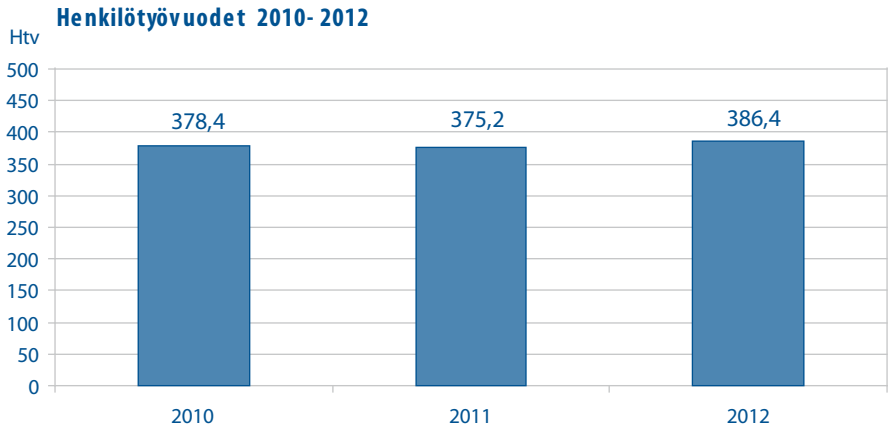

Henkilöstön lukumäärä 31.12.2012 oli 403. Osa-aikaisia näistä oli 19 (4,7 %), joista osa-aikaeläkkeellä seitsemän henkilöä. Määräaikaisessa virkasuhteessa (henkilöt, joilla ei ole valtiolla taustavirkaa tai -tehtävää) työskenteli 59 henkilöä, joka on 14,6 % henkilöstöstä (11,6 % vuonna 2011).

Naisten osuus koko henkilöstöstä oli 59,1 %. Tehtäväryhmittäin tarkasteltuna naisia oli eniten tukihenkilöstössä (83,3 %). Johtotehtävissä (sisältäen ylimmän ja keskijohdon) naisten osuus oli 40,0 %, joka on 0,8 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2011. Asiantuntijatehtävissä naisten osuus oli 51,5 % ja miesten 48,5 %. Naisten ja miesten osuudet asiantuntijaryhmässä ovat pysyneet samana vuodesta 2011.

Henkilömäärät henkilöryhmittäin sukupuolen mukaan 31.12.2012

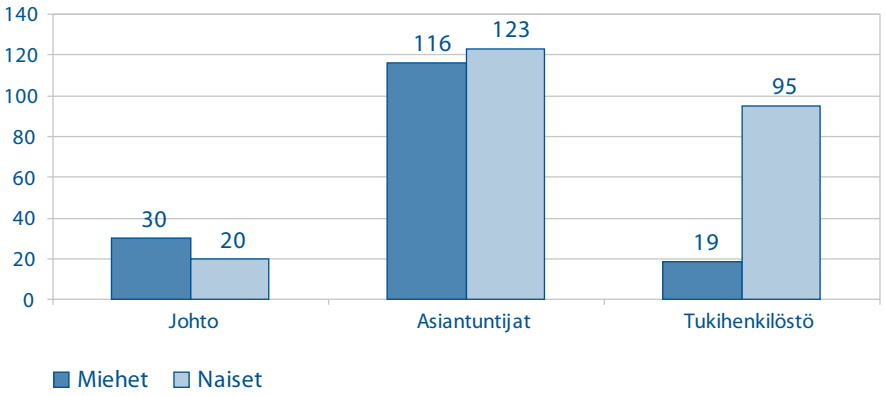

Henkilöstön ikärakenne

Henkilöstön keski-ikä (46,7 v.) on edellisestä vuodesta laskenut 0,8 vuodella. Naisten keski-ikä oli 45,5 ja miesten 48,3 vuotta.

Seniori-ikäisten (vähintään 45 v.) prosenttiosuus henkilöstöstä oli kertomusvuonna 53,8 %. Seniori-ikäisten prosenttiosuus on laskenut edellisestä vuodesta 1,5 prosenttiyksiköllä.

Ikärakenne 2010 - 2012

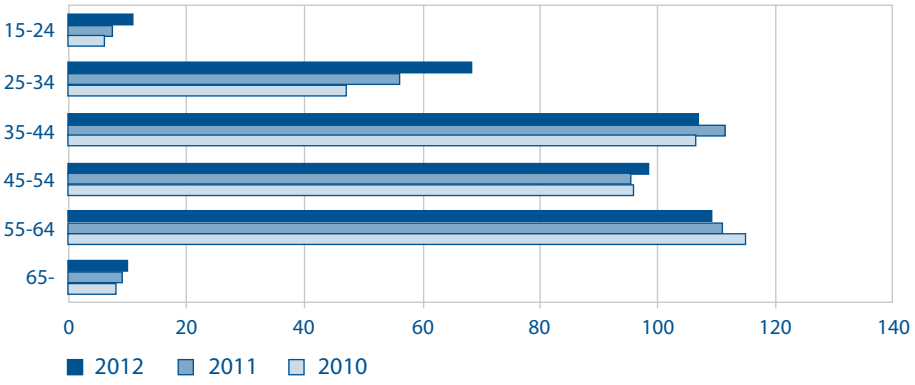

Henkilöstön koulutustaso ja osaaminen

Ministeriön osaamisen kehittäminen perustui strategisesti tärkeästi tunnistettujen kehittämisalueiden ja valtion yhteisten kehittämishankkeiden läpi viemiseen ministeriössä. Sen lisäksi tarjottiin yhteisiä kehittymismahdollisuuksia tulos- ja kehityskeskusteluissa tunnistettuihin osaamistarpeisiin. Tällaisia olivat esim. esittelijä- ja säädösvalmistelukoulutus sekä kieli- ja viestintäkoulutus. Näiden toimenpiteiden lisäksi työssä oppiminen muodosti tärkeän osan ministeriöläisten osaamisen kehittämistä. Koulutukseen käytettiin 1,4 työpäivää henkilötyövuotta kohden, joka on saman suuruinen kuin edellisenä vuotena. Koulutukseen ja kehittämiseen käytettiin kertomusvuonna 454 euroa /htv, mikä on 11,5 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuotena.

Ministeriön sisäinen johtamisen kehittäminen jatkui. nk. esimiestuntien muodossa. Niissä käsiteltiin ministeriön ajankohtaisia toiminnan kehittämiseen liittyviä asioita. Lisäksi esimiehille on järjestettiin sisäistä työnohjausta ja valmennettiin monitilaan muuttavien osastojen esimiehiä esimiestyön tavassa ja foorumeissa tapahtuvaan muutokseen oman valmennusohjelman avulla.

Kertomusvuonna VM:n ja YM:n yhteistä JET- johtamisen erikoisammattitutkintoon valmentavaa koulutusta on jatkettiin. Käynnissä oli edelleen JET 3 ja uusia osallistujia haettiin seuraavaan ryhmään. Kohderyhminä ovat edelleen uudet esimiehet ja asiantuntijat, joilla on kokemusta vaativien hankkeiden tai työryhmien vetämisestä. Lisäksi ministeriön ja hallinnonalan esimiehiä osallistui valtion yhteisiin, pitkiin johtamisen koulutusohjelmiin, kuten Tulevaisuuden johtajat.

Asiantuntijoiden osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia lisättiin osallistumalla laajasti valtioneuvoston ja Hausin yhdessä järjestämään Johtavien asiantuntijoiden pilottivalmennukseen (JOVA). Lisäksi ministeriöiden yhteinen mentorointiohjelma oli asiantuntijoiden aktiivisessa käytössä. Ministeriön oma tukihenkilöstön kehittämisohjelma on jatkunut edelleen. Ohjelman sisällöt ovat liittyneet työhyvinvointiin, hanketyöhön, vuorovaikutukseen sekä tietojärjestelmiin ja kielitaidon kehittämiseen.

Koulutus työpäivää / henkilötyövuosi

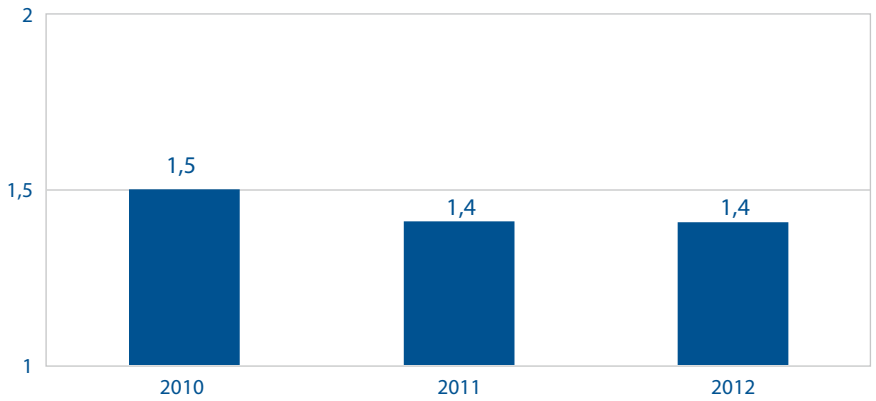

Henkilöstön koulutustasoindeksi oli kertomusvuoden lopussa 6,2, joka on sama kuin kahtena edellisenä vuotena. Kertomusvuonna miesten indeksi oli 6,5 ja naisten 5,9. Ero miesten ja naisten välillä selittyy tukihenkilöstön naisvaltaisuudella. Korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneita oli 74,4 %, ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita 67,0 % ja tutkijakoulutuksen suorittaneita 8,2 % henkilöstöstä.

Koulutustasoindeksi 2010 - 2012

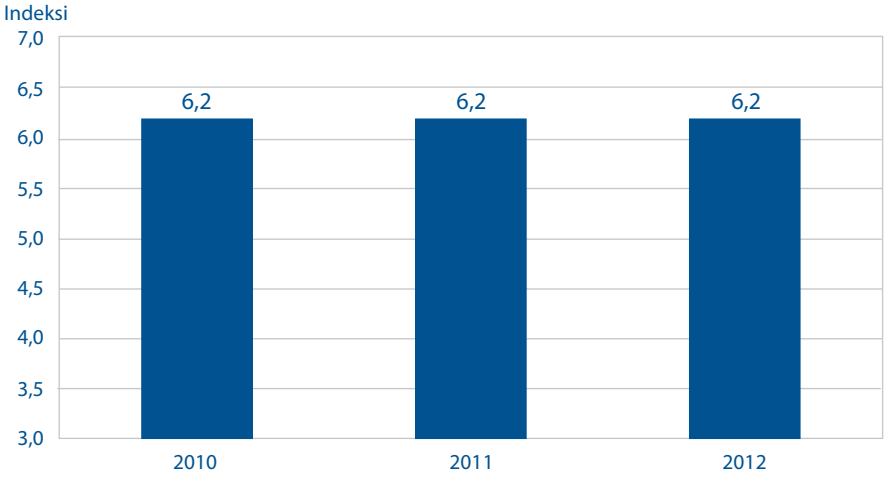

Henkilöstö koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 31.12.2012

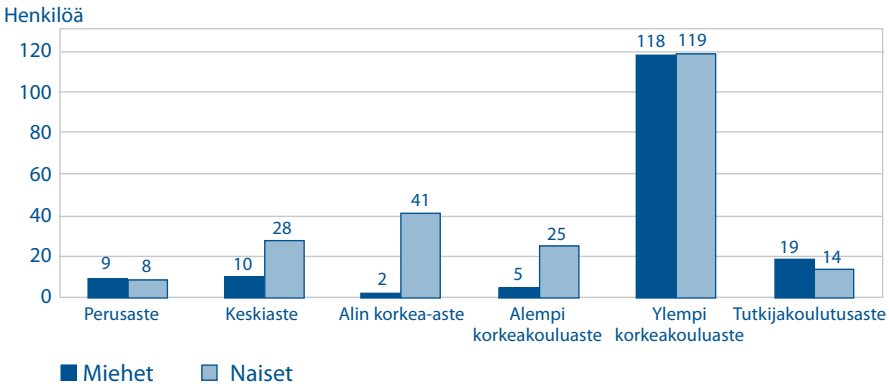

Henkilöstökulut

Kertomusvuoden työvoimakustannukset olivat yhteensä 28.590.274 euroa. Nousua edellisestä vuodesta oli 8,0 %. Tehdyn työajan palkkojen osuus palkkasummasta oli 77,4 %. Prosenttiosuus on noussut yhden prosenttiyksikön edellisestä vuodesta. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista oli 56,0 %. Prosenttiosuus laski 1,3 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta.

Työhyvinvointi

Ministeriössä on mitattu henkilöstön työtyytyväisyyttä barometrillä vuodesta 1999 lukien. Vuodesta 2006 alkaen on työtyytyväisyyttä mitattu VMBaro -kyselyllä.

Kertomusvuoden aikana ei työtyytyväisyysbarometriä Kiekun käyttöönoton valmistelun vaatiman resurssikohdennuksen vuoksi pystytty toteuttamaan.

Vanhuuseläkkeelle siirtyi kertomusvuoden aikana 12 henkilöä (14 henkilöä vuonna 2011) ja työkyvyttömyyseläkkeelle kaksi henkilöä. Keskimääräinen vanhuuseläkkeelle siirtymisikä kertomusvuoden aikana oli 65,1 vuotta (64,3 vuotta vuonna 2011).

Sairauspoissaoloja oli kertomusvuonna 7,4 työpäivää/htv. Sairauspoissaolojen määrä laski edellisestä kertomusvuodesta 1,0 työpäivää/htv.

Työterveyshuollon kustannukset nettona olivat 546 euroa/htv (512 euroa/htv vuonna 2011).

Sairauspoissaolot, työpäivää /htv 2010 - 2012

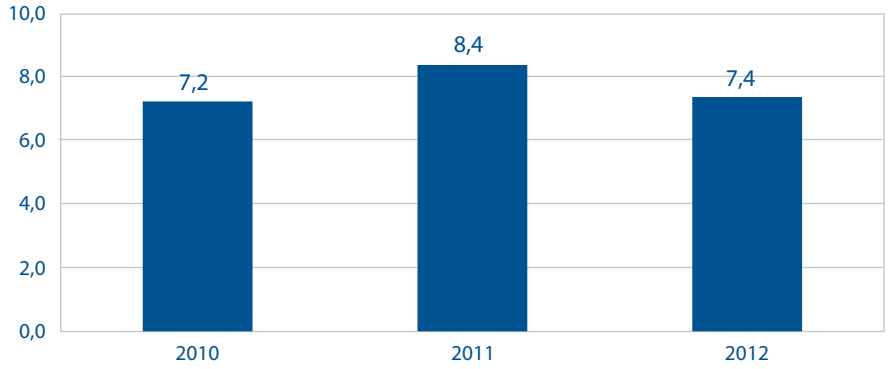

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Valtiovarainministeriön kirjanpitoyksiköllä oli käytettävissään vuonna 2012 määrärahoja yhteensä 10,62 mrd euroa, josta pääluokan 28 osuus oli 10,61 mrd euroa ja muilta hallinnonaloilta siirrettyjä määrärahoja oli 6,1 milj. euroa. Käytettävissä oleva määrä oli nettomääräisesti 291,0 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2011. Suurin bruttomääräinen kasvu toteutui momentilla 28.90.30. Valtionosuudet kunnille peruspalvelujen järjestämiseen; 338,1 milj. euroa.

Euromääräisesti suurimpia jakamattomia määrärahoja on kohdennettu eri hallinnonalojen käyttöön seuraavasti:

Hallinnonala	28.01.29. VM:n hall.alan arvonlisäveromenot	28.70.20. Tuottavuuden edistäminen	28.60.01. EU:n kansall. asiantunt. palkkamenot
23 Valtioneuvoston kanslia			50 570,00
24 Ulkoasiainministeriön hallinnonala			92 344,00
25 Oikeusministeriön hallinnonala			53 868,00
26 Sisäasiainministeriön hallinnonala	38 832,20		92 344,00
27 Puolustusministeriön hallinnonala			52 768,00
28 Valtiovarainministeriön hallinnonala	72 287 587,65	69 420 000,00	127 524,00
29 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	576 665,47		15 391,00
30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	1 432,58		98 940,00
31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala			146 214,00
32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	550 683,24		151 548,00
33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	110 315,06		105 536,00
35 Ympäristöministeriön hallinnonala	299 855,61		12 953,00
YHTEENSÄ	**73 865 371,81**	**69 420 000,00**	**1 000 000,00**

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Talousarvioesityksessä *tuloarviotilille 12.28.25. Metallirahatulot arvioitiin kertyvän nettotuloa 25,0 milj. euroa. Momentille saatiin tulouttaa euromääräisten metallirahojen liikkeellelaskusta ja niiden lyöntioikeuksien luovutuksesta kertyviä tuloja sekä kierrosta palautuneiden rahojen metalliseosten myynnistä kertyviä tuloja. Tuloja saatiin käyttää vastaavasti euromääräisten metallirahojen valmistuksesta tehtyjen sopimusten mukaisten valmistus-, rahoitus- ja varastointikustannusten maksamiseen, metallirahojen takaisinlunastukseen sekä rahojen varastoinnista ja hävityksestä aiheutuviin menoihin. Momentille merkittiin myös juhla- sekä keräilyrahoista saatavien tulojen ja niistä aiheutuvien menojen erotus. Momentille 12.28.93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen arvioitiin kertyvän 2,4 milj. euroa. Tuloarviotilille 12.28.99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot arvioitiin kertyvän 17,5 milj. euroa. Momentille 12.39.01 Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista arvioitiin kertyvän 105,0 milj. euroa. Momentille 12.39.02. Verotukseen liittyvät korkotulot arvioitiin kertyvän 90,0 milj. euroa. Momentille 12.39.04. Siirrettyjen*

määrärahojen peruutukset arvioitiin kertyvän 50,0 milj. euroa ja momentille 12.39.10. Muut sekalaiset tulot 2,5 milj. euroa.

Momentin 13.01.04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille kertymäksi arvioitiin 22,6 milj. euroa. Momentin 13.01.05. Korot muista lainoista kertymäksi arvioitiin 76,0 milj. euroa. Momentin 13.01.07. Korot talletuksista kertymäksi arvioitiin 140,0 milj. euroa. Momentin 13.01.09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen korkotulot kertymäksi arvioitiin 20,0 milj. euroa. Momentille 13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot arvioitiin kertyvän 1,4 mrd. euroa. Momentille 13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta arvioitiin kertyvän 150,0 milj. euroa ja momentille 13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset 200,0 milj. euroa.

Momentin 15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille kertymäksi arvioitiin 108,5 milj. euroa ja momentin 15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset 96,5 milj. euroa.

Vuoden 2012 ***talousarvioesityksen toisessa täydennyksessä*** *momentille 13.01.07. Korot talletuksista kertymäksi arvioitiin 96,0 milj. euroa.*

Vuoden 2012 ***toisessa lisätalousarviossa*** *tuloarviotilille 12.28.99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot arvioitiin kertyvän lisäystä 622,6 milj. euroa. Tuloarviotilille 13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta arvioitiin kertyvän lisäystä 35,0 milj. euroa. Tuloarviotilille 13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset arvioitiin kertyvän lisäystä 40,0 milj. euroa. Tuloarviotilille 15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille arvioitiin kertyvän lisäystä 1,5 milj. euroa.*

Vuoden 2012 ***kolmannessa lisätalousarviossa*** *momentin 12.39.01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista kertymän arvioitiin vähenevän 10,0 milj. euroa. Momentille 12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset arvioitiin kertyvän lisäystä 28,8 milj. euroa. Momentilta 13.01.05. Korot muista lainoista vähennettiin 6,7 milj. euroa. Momentille 15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset arvioitiin kertyvän lisäystä 122,0 milj. euroa.*

Tilinpäätöksessä *Arvonlisävero -momentille 11.04.01.* kertyi 39 euroa. Momentille *12.28.25. Metallirahatulot* kertyi 15,5 milj. euroa eli 9,5 milj. euroa arvioitua vähemmän. Momentin *12.28.93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen* kertymä oli 1,4 milj. euroa eli 0,98 milj. euroa talousarviota pienempi. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot* -momentille 12.28.99. kertyi tuloja tilikaudella 16,1 milj. euroa, mikä koostui Philip Morris Internationalin maksamista kompensaatioista tupakkatuotteista maksamatta jääneistä veroista Omaisuudenhoitoyhtiö Arsenal Oy:n maksamasta ennakkojako-osuudesta sekä valtion vakuusrahaston tuloutuksesta budjettitalouteen.

Siirrettyjen määrärahojen peruutusten tilille 12.39.04. kertyi 68,2 milj. euroa. Määrärahoja peruuntui momenteilla *24.20.66. Lähialueyhteistyö, 27.01.23. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen, 28.40.03.2. Yhteispalvelun järjestämisestä kunnille aiheutuvien kustannusten korvaaminen, 28.40.03.3. Muut tukitoimet, 28.60.01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot, 28.60.20. Työhyvinvoinnin edistäminen, 28.70.20. Tuottavuuden edistäminen, 28.90.20.2. Kuntien informaatioteknologian kehittämishankkeet, 28.90.20.3. JHS-suositukset ja muu yhteinen julkisen tietohallinnon kehittäminen, 28.92.69.1. Arvonlisäveropohjaan perustuvat maksut, 28.92.69.2. Bruttokansantuloon perustuvat maksut, 28.92.69.3. Yhdistyneelle Kuningaskunnalle myönnettävän maksuhelpotuksen rahoitus, 28.92.87. Euroopan rahoitusvakausvälineen osakkeiden hankkiminen, sekä 28.99.96. Ennakoimattomat menot.*

Tuloarviotilille *13.01.04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille* kertyi 24,6 milj. euroa, mikä koostui Senaatti-kiinteistöjen korkosuorituksista valtiolle.

Tuloarviotilille *13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot* kertyi talousarviovuonna yhteensä 6,2 milj. euroa, mikä koostui Fingrid Oyj:n ja Tietokarhu Oy:n osingoista.

Tuloarviotilille *13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta* kertyi talousarviovuonna 185,0 milj. euroa.

Tuloarviotilille *13.05.01. Valtion liikelaitosten voitontuloutukset* kertyi 130,0 milj. euroa, mikä koostui Senaatti-kiinteistöjen voitontuloutuksista.

Tuloarviotilille *15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille* kertyi 110,1 milj. euroa, mikä koostui Senaatti-kiinteistöjen suorittamista lainan takaisinmaksuista.

Edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna talousarviotulot vähenivät 93,6 milj. euroa. Arvonlisäverotulot vähenivät 20,0 euroa. Metallirahatulot vähenivät 4,3 milj. euroa. Euroopan unionilta saatavat tulot matkakustannusten korvaamiseen vähenivät 0,1 milj. euroa. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot kasvoivat 12,8 milj. euroa. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset kasvoivat 47,6 milj. euroa. Korot valtion lainoista liikelaitoksille vähenivät 5,0 milj. euroa. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot kasvoivat 4,2 milj. euroa. Osuus Suomen Pankin voitosta väheni 10,0 milj. euroa. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset vähenivät 120,0 milj. euroa. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille vähenivät 18,8 milj. euroa.

Menoarviotilit

Vuoden 2012 ***talousarvioesitystä täydentävässä esityksessä*** *momentin 28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot määrärahaa vähennettiin 100 tuhatta euroa siirtona momentille 25.10.03 virkamieslautakunnan lakkauttamiseen liittyen. Momentin 28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahaa vähennettiin 210 tuhatta euroa siirtona momenteille 28.10.02. EU:n sähköisen tullauksen IT-ratkaisujen kehittämiseen.*

Vuoden 2012 ***talousarvioesityksen toisessa täydennyksessä*** *momentin 28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen määrärahaa lisättiin 36,0 milj. euroa, joka aiheutui kuntien vuoden 2012 verotulomenetysten kompensaation muuttumisesta.*

Vuoden 2012 ***toisessa lisätalousarviossa*** *momentille 28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot määrärahaan myönnettiin lisäystä 1,295 milj. euroa, josta 580 tuhatta euroa aiheutui palkkausten tarkistuksista, 200 tuhatta euroa kuntauudistukseen liittyvän aluekierroksen johdosta ja 525 tuhatta euroa eurokriisin hoitamiseen liittyvistä akuuteista kuluista sekä vähennys 10 tuhatta euroa julkisen hallinnon atk-menosäästöstä. Momentille 28.01.69. Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle myönnettiin 1,9 milj. euroa osana rahoitustukipakettia euroryhmän päätöksen mukaisesti. Momentille 28.01.88. Valtiovarainhallinnon ohjauksessa olevien osakeyhtiöiden ja liikelaitosten pääomittaminen myönnettiin 1,0 milj. euroa HAUS kehittämiskeskus Oy:n pääomalainan maksamiseen. Momentin 28.20.03. Valtiovarain controller –toiminnon toimintamenot määrärahaan myönnettiin lisäystä 15 tuhatta euroa johtuen palkkausten tarkistuksista. Momentin 28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot määrärahaan myönnettiin lisäystä 1,459 milj. euroa, jossa lisäys 1,49 milj. euroa johtui palkkausten tarkistuksista ja vähennys 31 tuhatta euroa julkisen hallinnon atk-menosäästöstä. Momentin 28.40.02. Maistraattien toimintamenot määrärahaan myönnettiin lisäystä 631 tuhatta euroa, jossa lisäys 653 tuhatta euroa johtui palkkausten tarkistuksista ja vähennys 22 tuhatta euroa julkisen hallinnon atk-menosäästöstä. Momentin 28.70.01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen perusteluja täydennettiin siten, että määrärahaa saa käyttää myös enintään 5 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen lisähenkilöstön palkkaamiseen enintään kahdeksi*

vuodeksi. Momentin 28.70.02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät perusteluja muutettiin siten, että valtuuden kohta 3) poistettiin. Momentilta 28.70.20. Tuottavuuden edistäminen vähennettiin 2,18 milj. euroa siirtoina momenteille 25.10.03 yleisten tuomioistuinten ja syyttäjälaitoksen aineistopankki-tietojärjestelmähankkeeseen, 26.10.01. poliisin lupahallinnon ja asiakaspalvelun sähköisen asioinnin kehittämishankkeeseen sekä 28.10.01. viranomaistietopalvelurajapinnan kehittämiseen. Momentin 28.90.20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet perusteluja muutettiin siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen vuodessa SADE-ohjelman palvelukokonaisuuksien ja tukipalvelujen suunnittelua ja toteutusta varten. Momentin 28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen määrärahaan myönnettiin lisäystä 3,563 milj. euroa johtuen pääosin vuoden 2012 lopullisten valtionosuuden määräytymistekijöiden muutoksesta. Momentille 28.92.88. Suomen osuus Euroopan vakausmekanismin pääomasta myönnettiin 1,43792 mrd. euron määräraha EVM:n pääoman Suomen osuuden maksamiseen.

Vuoden 2012 ***kolmannessa lisätalousarviossa*** *momentille 28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot myönnettiin lisäystä 750 tuhatta euroa, josta 225 tuhatta eurokriisin hoitamiseen ja 525 tuhatta Kampus-hankkeen kuluihin. Momentin 28.20.88. Senaatti-kiinteistöt perusteluja täydennettiin siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutettiin luovuttamaan Helsingin kaupungissa Malminkartanossa ja Hakuninmaalla sijaitsevat kiinteistöt Helsingin kaupungille 17,3 milj. euron kauppahinnasta. Momentin 28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot määrärahaan myönnettiin lisäystä 1,5 milj. euroa siirtona momentilta 28.40.02. toimintaedellytysten turvaamiseen. Vastaavalla summalla vähennettiin momentin 28.40.02. Maistraattien toimintamenot määrärahaa. Momentin 28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen määrärahaa vähennettiin 730 tuhannella eurolla, joka johtui pääosin valtionosuuslain mukaiseen yksityisen perusopetuksen aloittamisen johdosta valtionosuudesta vähennettävästä rahoituksesta. Momentin 28.90.31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki ja kuntien yhteistoiminta-avustukset perusteluja täydennettiin kohtien 4 ja 5 osalta siten, että määrärahaa saa enintään -erien puitteissa käyttää myös metropolialuetta koskevien esiselvitysten henkilöstö- ja muiden menojen maksamiseen. Momentin 28.92.69. Maksut Euroopan unionille määrärahaa vähennettiin 20,0 milj. euroa johtuen vuoden 2012 ALV- ja BKTL-pohjien ja aikaisempien vuosien ALV- ja BKTL-maksupohjien tarkistuksesta. Momentille 28.92.87. Suomen osuus Euroopan investointipankin pääoman korottamisesta myönnettiin valtuus sitoutua Suomen maksuosuuden maksamiseen vuonna 2013.*

Tilinpäätöksessä momentin *24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot* käyttö oli 33 tuhatta euroa. Momentilla 24.20.66. *Lähialueyhteistyö* oli käytettävissä edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat huomioiden yhteensä 0,36 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 0,15 milj. euroa ja 0,19 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2013.

Momentin *26.01.03.1. Palvelutuotanto* määrärahaa oli käytettävissä 78 tuhatta euroa, josta käytettiin 71 tuhatta euroa ja siirrettiin 7 tuhatta euroa vuodelle 2013.

Momentin *27.01.23. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen* määrärahaa oli käytettävissä 5,3 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 1,5 milj. euroa, 1,6 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2013 ja 2,2 milj. euroa peruutettiin. Momentin *27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* käyttö oli 245 tuhatta euroa.

Momentilla *28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 40,2 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 38,4 milj. euroa ja vuodelle 2013 siirrettiin 1,9 milj. euroa. Momentilla *28.01.13. Valtion IT-palvelukeskukselle yhteisten tietojärjestelmien käyttöönotosta aiheutuvat kulut* määrärahaa oli käytettävissä 72 tuhatta euroa, joka siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2013. Momentilla *28.01.20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen* oli

käytettävissä edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat huomioiden yhteensä 0,37 milj. euroa, joka käytettiin kokonaan talousarviovuonna. Momentilla *28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha* käytettävissä oli yhteensä 1,6 milj. euroa, josta käytettiin 1,2 milj. euroa ja vuodelle 2013 siirrettiin 0,4 milj. euroa. Momentin *28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* käyttö oli 3,96 milj. euroa. Verrattuna edelliseen vuoteen vähennystä oli 0,6 milj. euroa. Momentilla *28.01.88. Valtiovarainhallinnon ohjauksessa olevien osakeyhtiöiden ja liikelaitosten pääomittaminen* määrärahaa oli käytettävissä 1,0 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 0,79 milj. euroa ja siirrettiin 0,2 milj. euroa vuodelle 2013 käytettäväksi.

Momentin *28.20.03. Valtiovarain controller –toiminnon toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 1,5 milj. euroa, josta käytettiin 0,95 milj. euroa ja vuodelle 2013 siirrettiin 0,5 milj. euroa.

Momentin *28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 1,28 milj. euroa, josta käytettiin 0,38 milj. euroa ja vuodelle 2013 siirrettiin 0,9 milj. euroa. Momentin *28.40.02. Maistraattien toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 0,1 milj. euroa, josta käytettiin 7 tuhatta euroa ja siirrettiin 0,1 milj. euroa vuodelle 2013. Momentin *28.40.03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet* määrärahaa oli käytettävissä 1,3 milj. euroa, josta käytettiin 0,5 milj. euroa ja 0,4 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2013.

Momentin *28.60.01. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot* määrärahaa oli käytettävissä 70 tuhatta euroa, joka käytettiin varainhoitovuonna. Momentin *28.60.02. Erikseen budjetoidut palkkamenot* 50 tuhannen euron määrärahaa ei käytetty lainkaan talousarviovuonna. Momentin *28.60.20. Työhyvinvoinnin edistäminen* määrärahaa oli käytettävissä 0,5 milj. euroa, josta käytettiin 0,4 milj. euroa ja 20 tuhatta euroa siirrettiin vuodelle 2013. Momentin *28.60.60. Siirto Koulutusrahastolle* 280 tuhannen euron määrärahasta käytettiin 127 tuhatta euroa.

Momentilta *28.70.01.Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen* määrärahaa oli käytettävissä 16,6 milj. euroa, josta käytettiin 6,6 milj. euroa ja 10,0 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2013. edellisten vuosien 5,0 milj. euron määräraha peruutettiin kokonaisuudessaan. Momentin *28.70.02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät* määrärahaa oli käytettävissä oli 15,6 milj. euroa, josta käytettiin 0,2 milj. euroa ja 15,4 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2013. Momentilla *28.70.20. Tuottavuuden edistäminen* oli käytettävissä edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat huomioiden yhteensä 89,9 milj. euroa, josta siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2013 82,6 milj. euroa ja 7,2 milj. euroa peruutettiin.

Momentin *28.90.20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet* määrärahaa käytettiin 1,7 milj. euroa ja vuodelle 2013 siirrettiin 24,0 milj. euroa. Momentin *28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* määrärahaa käytettiin talousarviovuonna 8,5 mrd euroa. Momentin *28.90.31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki ja kuntien yhteistoiminta-avustukset* määrärahaa käytettiin 41,3 milj. euroa.

Momentin *28.92.69. Maksut Euroopan unionille* määrärahaa oli käytettävissä 1,84 mrd euroa, josta käytettiin 1,79 mrd euroa ja 9,2 milj. euroa peruutettiin. Momentin *28.92.87. Euroopan rahoitusvakausvälineen osakkeiden hankkiminen* 489 tuhannen euron määräraha peruutettiin käyttämättömänä.

Momentin 28.99.95. Satunnaiset säädösperusteiset menot 108 tuhannen euron määräraha jäi käyttämättä kokonaan talousarviovuonna. Momentilla 28.99.96. Ennakoimattomat menot käytettävissä oli yhteensä 57,9 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 86 tuhatta euroa, 9,9 milj. euroa siirrettiin vuodelle käytettäväksi 2013 ja 47,9 milj. euroa peruutettiin.

Edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna talousarviomenot kasvoivat 308,9 milj. euroa.

Vuonna 2012 talousarviotuloja kertyi 557,1 milj. euroa ja talousarviomenoja 10,5 mrd. euroa. Talousarvion toteutuma oli 9,9 mrd. euroa alijäämäinen. Talousarviotulot olivat 10,5 milj. euroa arvioitua pienemmät ja talousarviomenot 44,2 milj. euroa arvioitua pienemmät. Tulojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääasiassa metallirahatulojen sekä Euroopan unionilta saatavien tulojen matkamenojen korvaamiseen arvioitua pienemmästä kertymästä. Menojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääosin arvioitua pienemmistä maksuista Euroopan unionille, kuntien yhdistymisen taloudellisen tuen ja kuntien yhteistoiminta-avustusten sekä kunnille maksettavista valtionosuuksista peruspalvelujen järjestämiseen.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 23,4 milj. euroa, mikä oli 3,6 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä tilikautena. Tämä johtui pääasiassa muihin toiminnan tuottoihin sisältyvien metallirahatuottojen 4,3 milj. euroa pienemmästä kertymästä. Vuokratuottoja kertyi 1,4 milj. euroa omaisuuden väliaikaiseen hallintaan liittyen. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 22,8 milj. euroa, jotka olivat edellisenä tilikautena 45 tuhatta euroa.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 62,7 milj. euroa, mikä oli 2,6 milj. euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena. Ostot tilikauden aikana lisääntyivät viime vuoteen verrattuna 0,6 milj. euroa. Varaston lisääntyminen 2,4 milj. eurolla aiheutui eurokolikkovaraston lisääntymisestä. Henkilöstökulut lisääntyivät 2,2 milj. euroa virkaehtosopimuskorotuksista johtuen. Vuokrien osuus kasvoi edellisestä tilikaudesta 145 tuhatta euroa. Palvelujen ostot lisääntyivät 5,0 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna johtuen kasvaneista asiantuntija- ja tutkimuspalveluiden ostoista. Muut kulut kasvoivat 2,1 milj. euroa 4,3 milj. euroon johtuen kirjausten siirtymisestä atk-palvelujen ostoihin valtion virastoilta ja laitoksilta. Samasta syystä myös sisäiset kulut vähenivät 6,6 milj. euroa kulujen siirtyessä ostettuihin palveluihin vuoteen 2011 verrattuna. Poistojen osuus oli 0,5 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut vähenivät edellisvuodesta nettomääräisesti 121,5 milj. euroa yhteensä 353,7 milj. euroon. Rahoitustuottoja kertyi edellisvuoteen verrattuna 121,6 milj. euroa vähemmän kasvaneista liikelaitosten voiton tuloutuksista.

Satunnaiset tuotot ja kulut olivat nettomääräisesti 66,1 milj. pienemmät kuin edellisenä vuonna johtuen vuonna 2011 maksetuista puolustustarvikkeiden tuontitulleista EU-tuomioistuimen päätöksen mukaisesti.

Siirtotalouden tuottojen 7,0 milj. euron lisääntyminen johtui Valtion vakuusrahaston varojen tuloutuksesta budjettitalouteen.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 10,3 mrd euroa, mikä oli 238,9 milj. euroa enemmän edelliseen tilikauteen verrattuna. Tämä selittyy kunnille, kuntayhtymille, voittoa tavoittelemattomille yhteisöille sekä muille peruspalvelujen järjestämiseen maksettavien valtionosuuksien kasvusta. Muiden siirtotalouden kulujen kohdalla lisäystä oli yhteensä 4,2 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna, joka johtuu pääasiallisesti Euroopan unionille maksettavista jäsenmaksuista sekä kunnille maksettavista yhdistymisavustuksista sekä investointi- ja kehittämishankkeiden tuen maksuista.

Nettokulut 4,2 milj. euroa veroista ja pakollisista maksuista muodostuvat suoritetuista arvonlisäveroista, mikä oli 0,2 milj. euroa enemmän edelliseen tilikauteen verrattuna arvonlisäverollisten hankintojen volyymin noususta johtuen.

Tilikauden kulujäämä kasvoi edellisvuodesta 293,5 milj. euroa 9,98 mrd euroon. Muutos aiheutuu tuottojen pienentymisestä ja toisaalta kulupuolella kunnille maksettavien valtionosuuksien kasvusta edelliseen tilivuoteen verrattuna.

1.6.4 Tase

Ministeriön taseen loppusumma on 3,1 mrd. euroa, mikä on 274,7 milj. euroa suurempi kuin tilikaudella 2011, johtuen pääasiassa käyttöomaisuusarvopapereiden lisääntymisestä sekä muiden pitkäaikaisten kotimaisten sijoitusten pienentymisestä.

Vastaavaa

Kansallisomaisuus oli 852 000 euroa kuten edellisenäkin tilikautena.

Käyttöomaisuuden aineettomien hyödykkeiden osuus väheni muista pitkävaikutteisista menoista johtuen viimevuodesta 0,4 milj. euroa. Aineellisten hyödykkeiden osuus vähentyi viime vuodesta 0,8 milj. euroa johtuen väliaikaisesti hallinnoitavasta kiinteistöomaisuudesta, joka siirretään myöhemmin Senaatti-kiinteistöille.

Käyttöomaisuusarvopapereiden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäys viime vuodesta oli 340,5 milj. euroa, mikä aiheutui pääosiltaan valtioneuvoston kanslialta siirretyistä Fingrid Oyj:n osakkeista sekä valtioneuvoston kanslialle siirretystä Governia Oy:n pääomalainasta.

Vaihto-omaisuuden määrä kasvoi viime vuodesta 0,2 milj. euroa 8,2 milj. euroon, johtuen eurokolikkovaraston lisääntymisestä.

Pitkäaikaiset saamiset vähentyivät viime tilikaudesta 74,5 milj. euroa, mikä johtui Senaatti-kiinteistöille myönnetyistä uusista lainoista.

Lyhytaikaiset saamiset kasvoivat viime tilikaudesta 9,7 milj. euroa, mikä johtui pääosin muiden lyhytaikaisten saamisten kasvamisesta.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolella oman pääoman ryhmässä pääoman siirrot lisääntyivät 654,9 milj. euroa viime tilikauteen verrattuna. Oman pääoman määrä kasvoi 273,3 milj. euroa viime vuodesta 3,8 mrd euroon.

Vieraan pääoman ryhmässä olevalla talousarvion ulkopuolisen valtion rahaston yhdystilillä oli vuoden lopussa saldoa 1,2 milj. euroa, kun sitä viime tilinpäätöksessä oli 6,2 milj. euroa. Ostovelat vähentyivät viime vuodesta 2,2 milj. euroa. Siirtovelkojen osuus väheni viime tilikaudesta 3,1 milj. euroa. Vieraan pääoman määrä kasvoi yhteensä 1,4 milj. euroa viime vuodesta.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ministeriön sisäistä valvontaa toteutetaan normaaliin toimintaan sisältyvänä organisaation kaikilla tasoilla mm. tarkoituksenmukaisten toimintaprosessien ja työnjaon, toimintojen kontrollirutiinien, dokumentoinnin, koulutuksen sekä tiedonkulun avulla. Tietojärjestelmät ja ohjesäännöt palvelevat sisäisen valvonnan toteutusta. Sisäisen valvonnan organisoinnista on säädetty ministeriön taloussäännössä. Ministeriön virkamiesjohdon ohella osastojen ja yksiköiden päälliköt vastaavat vastuualueensa valvonnasta ja tarkastusten suorittamisesta. Jokainen työntekijä vastaa oman työnsä laadusta ja tuloksellisuudesta toimenkuvansa ja tulos- ja kehityskeskusteluissa sovittujen tavoitteiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan onnistumista on käsitelty ministeriön ylimmän virkamiesjohdon ja osastojen ja yksiköiden välisissä vuosittaisissa tulossopimusneuvotteluissa. Kertomusvuonna toteutettiin maksuaikakortteja (korttien käsittely ministeriössä) ja TUVE-hanketta (hankehallinta) koskevat tarkastukset.

Ministeriön sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta arvioidaan toimivan toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaisesti.

1.8 Arviointien tulokset

Toimintavuoden aikana jatkettiin kunta- ja palvelurakenneuudistuksen ulkoista arviointia (Suomen Kuntaliiton koordinoima ARTTU-tutkimusohjelma) ja sen ohjaamista laajapohjaisessa yhteistyössä. Arviointia on hyödynnetty kuntauudistuksen valmistelussa. Arviointien loppuraportit valmistuvat vuoden 2012 loppuun mennessä.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Valtiovarainministeriöllä ei ole ollut kertomusvuonna havaittuja väärinkäytöksiä, rikoksia eikä takaisinperintöjä.

2 Tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitteenä annettavat tiedot

2.1 Talousarvion toteutumalaskelma

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi		Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2012	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot		**58,68**	**39**	**38,85**	**0,00**	**100 %**
11.04.01.	Arvonlisävero	58,68	39	38,85	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot		**45 181 458,46**	**111 747 594**	**101 221 272,95**	**-10 526 320,80**	**91 %**
12.28.25.	Metallirahatulot	19 729 879,54	25 000 000	15 456 516,20	-9 543 483,80	62 %
12.28.93.	Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen	1 521 033,00	2 400 000	1 417 163,00	-982 837,00	59 %
12.28.99.	Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	3 309 209,43	16 094 683	16 094 683,16	0,00	100 %
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	20 621 336,49	68 252 911	68 252 910,59	0,00	100 %
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset		**476 650 645,68**	**345 813 800**	**345 813 800,26**	**0,00**	**100 %**
13.01.04.	Korot valtion lainoista liikelaitoksille	29 599 227,84	24 573 452	24 573 451,82	0,00	100 %
13.03.01.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	2 051 417,84	6 240 348	6 240 348,44	0,00	100 %
13.04.01.	Osuus Suomen Pankin voitosta	195 000 000,00	185 000 000	185 000 000,00	0,00	100 %
13.05.01.	Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	250 000 000,00	130 000 000	130 000 000,00	0,00	100 %
15. Lainat		**128 953 693,96**	**110 106 318**	**110 106 318,06**	**0,00**	**100 %**
15.01.02.	Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	128 953 693,96	110 106 318	110 106 318,06	0,00	100 %
TULOARVIOTILIT YHTEENSÄ		**650 785 856,78**	**567 667 751**	**557 141 430,12**	**-10 526 320,80**	**98 %**

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2012 määrärahojen		Tilinpäätös 2012	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2012	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2012	Käyttö vuonna 2012 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	**219 055,63**	**33 473**	**33 472,69**	**0,00**	**33 472,69**	**0,00**	**359 191,68**	**359 191,68**	**145 757,37**	**187 668,40**
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	31 255,63	33 473	33 472,69	0,00	33 472,69	0,00				
24.01.29.3. Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot	31 255,63	33 473	33 472,69	0,00	33 472,69	0,00				
24.20.66. Lähialueyhteistyö (S3V)	187 800,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	359 191,68	359 191,68	145 757,37	187 668,40
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	**0,00**	**78 000**	**71 293,94**	**6 706,06**	**78 000,00**	**0,00**	**0,00**	**78 000,00**	**71 293,94**	**6 706,06**
26.01.03. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (S2V)	0,00	78 000	71 293,94	6 706,06	78 000,00	0,00	0,00	78 000,00	71 293,94	6 706,06
26.01.03.1. Palvelutuotanto	0,00	78 000	71 293,94	6 706,06	78 000,00	0,00	0,00	78 000,00	71 293,94	6 706,06
27. Puolustusministeriön hallinnonala	**152 614,94**	**2 445 981**	**795 674,62**	**1 650 306,52**	**2 445 981,14**	**0,00**	**3 140 336,41**	**5 340 336,41**	**1 490 029,89**	**1 650 306,52**
27.01.23. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen (S3V)	0,00	2 200 000	549 693,48	1 650 306,52	2 200 000,00	0,00	3 140 336,41	5 340 336,41	1 490 029,89	1 650 306,52
27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	152 614,94	245 981	245 981,14	0,00	245 981,14	0,00				
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	**10 160 487 258,40**	**10 511 624 260**	**10 348 159 295,60**	**119 084 729,01**	**10 467 244 024,61**	**44 380 235,19**	**103 156 002,70**	**264 111 854,70**	**51 687 831,90**	**146 396 878,12**
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (S2V)	35 385 000,00	39 466 000	37 583 992,58	1 882 007,42	39 466 000,00	0,00	791 634,89	40 257 634,89	38 375 627,47	1 882 007,42
28.01.01.1. Toimintamenot	34 125 419,23	38 643 000	37 583 992,58	1 059 007,42	38 643 000,00	0,00	0,00	38 643 000,00	37 583 992,58	1 059 007,42
28.01.01.2. Muut toimintamenot	1 259 580,77	823 000	0,00	823 000,00	823 000,00	0,00	791 634,89	1 614 634,89	964 500,33	791 634,89
28.01.01.2.1. Kehittämis- ja koulutustoiminta	1 224 580,77	823 000	0,00	823 000,00	823 000,00	0,00	756 634,89	1 579 634,89	756 634,89	823 000,00
28.01.01.2.2. PARAS-hanke (EK)	35 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	0,00
28.01.13. Valtion IT-palvelukeskukselle yhteisten tietojärjestelmien käyttöönotoista aiheutuvat kulut (S3V)	0,00	72 000	0,00	72 000,00	72 000,00	0,00	0,00	72 000,00	0,00	72 000,00
28.01.20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen (S2V)	215 000,00	215 000	215 000,00	0,00	215 000,00	0,00	160 142,47	375 142,47	375 142,47	0,00
28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2V)	1 159 000,00	566 000	156 254,16	409 745,84	566 000,00	0,00	1 041 270,90	1 607 270,90	1 197 525,06	409 745,84
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	3 840 785,01	3 961 493	3 961 492,76	0,00	3 961 492,76	0,00				
28.01.88. Valtiovarainhallinnon ohjauksessa olevien osakeyhtiöiden ja liikelaitosten pääomittaminen (S2V)	0,00	1 000 000	791 000,00	209 000,00	1 000 000,00	0,00	0,00	1 000 000,00	791 000,00	209 000,00
28.20.03. Valtiovarain controller -toiminnon toimintamenot (S2V)	1 062 000,00	1 079 000	553 195,52	525 804,48	1 079 000,00	0,00	400 148,57	1 479 148,57	953 344,09	525 804,48
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot (S2V)	750 000,00	1 277 000	375 572,28	901 427,72	1 277 000,00	0,00	0,00	1 277 000,00	375 572,28	901 427,72
28.40.02. Maistraattien toimintamenot (S2V)	1 000 000,00	106 180	6 622,47	99 557,53	106 180,00	0,00	0,00	106 180,00	6 622,47	99 557,53

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji		Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2012 määrärahojen		Tilinpäätös 2012	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2012	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2012	Käyttö vuonna 2012 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.40.03.	Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (S3V)	1 666 000,00	224 000	0,00	224 000,00	224 000,00	0,00	1 115 456,30	1 339 456,30	456 817,34	388 594,94
	28.40.03. Alue- ja paikallishallinnon tuklitoimet	0,00	224 000	0,00	224 000,00	224 000,00	0,00	0,00	224 000,00	0,00	224 000,00
	28.40.03.1. Aluehallintoviranomaisten tietojärjestelmien yhtenäistäminen (EK)	1 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	330 945,30	330 945,30	330 793,51	151,79
	28.40.03.2. Yhteispalvelun järjestämisestä kunnille aiheutuvien kustannusten korvaaminen v. 2010 (EK)	500 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	605 813,63	605 813,63	121 110,00	0,00
	28.40.03.3. Muut tukitoimet	166 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	178 697,37	178 697,37	4 913,83	164 443,15
28.60.01.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2V)	92 950,00	70 358	70 358,00	0,00	70 358,00	0,00	0,40	70 358,40	70 358,00	0,00
28.60.02.	Erikseen budjetoidut palkkamenot (A)	0,00	50 000	0,00	0,00	0,00	50 000,00				
28.60.20.	Työhyvinvoinnin edistäminen (S2V)	675 000,00	25 000	4 358,00	20 642,00	25 000,00	0,00	514 636,94	539 636,94	431 279,47	20 642,00
28.60.60.	Siirto Koulutusrahastolle (A)	172 339,00	280 000	126 625,00	0,00	126 625,00	153 375,00				
28.70.01.	Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (S3V)	7 343 000,00	11 287 980	1 627 738,97	9 660 241,03	11 287 980,00	0,00	5 314 537,64	16 602 517,64	6 625 402,97	9 977 114,67
28.70.02.	Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitila hallinnon tietojärjestelmät (S3V)	1 653 414,00	15 647 334	197 076,50	15 450 257,50	15 647 334,00	0,00	0,00	15 647 334,00	197 076,50	15 450 257,50
28.70.20.	Tuottavuuden edistäminen (S3V)	13 200 000,00	69 420 000	0,00	69 420 000,00	69 420 000,00	0,00	20 454 000,00	89 874 000,00	0,00	82 620 000,00
28.90.20.	Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (S3V)	17 129 050,00	15 500 000	203 903,75	15 296 096,25	15 500 000,00	0,00	10 746 364,67	26 246 364,67	1 746 013,02	23 955 538,63
	28.90.20.1. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (SADe-ohjelma)	12 219 050,00	10 500 000	203 680,35	10 296 319,65	10 500 000,00	0,00	4 308 548,69	14 808 548,69	376 170,93	14 432 377,76
	28.90.20.2. Kuntien informaatioteknologian kehittämishankkeet (KuntaIT)	4 560 000,00	270 000	44,26	269 955,74	270 000,00	0,00	5 739 015,98	6 009 015,98	1 180 962,05	4 475 585,27
	28.90.20.3. JHS-suositukset ja muu yhteinen julkisen tietohallinnon kehittäminen	350 000,00	4 730 000	179,14	4 729 820,86	4 730 000,00	0,00	698 800,00	5 428 800,00	188 880,04	5 047 575,60
28.90.30.	Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (A)	8 133 688 195,00	8 472 075 000	8 470 927 096,00	0,00	8 470 927 096,00	1 147 904,00				
	28.90.30.1. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen	8 109 336 195,00	8 452 075 000	8 450 927 096,00	0,00	8 450 927 096,00	1 147 904,00				
	28.90.30.2. Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus (EK) (enintään)	20 000 000,00	20 000 000	20 000 000,00	0,00	20 000 000,00	0,00				
	28.90.30.3. Vuosien 2009 ja 2010 valtionosuuksien korjaukset (EK)	4 352 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00				

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2012 määrärahojen		Tilinpäätös 2012	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2012	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2012	Käyttö vuonna 2012 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.90.31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki ja kuntien yhteistoiminta-avustukset (A)	114 455 525,39	44 194 000	41 314 906,04	0,00	41 314 906,04	2 879 093,96				
28.90.31.1. Yhdistymisavustukset	82 415 129,00	10 669 000	10 668 810,00	0,00	10 668 810,00	190,00				
28.90.31.2. Valtionosuuksien vähenemisen korvaaminen	29 772 511,00	29 901 000	28 794 668,00	0,00	28 794 668,00	1 106 332,00				
28.90.31.3. Investointi- ja kehittämis-hankkeiden tuki	1 686 142,50	1 864 000	595 500,00	0,00	595 500,00	1 268 500,00				
28.90.31.4. Kuntajakolain mukaiset selvityskustannukset ja kuntien esi-selvitykset (EK) (enintään)	190 354,89	560 000	375 467,98	0,00	375 467,98	184 532,02				
28.90.31.5. Kaupunkiselvitykset (EK) (enintään)	391 388,00	200 000	25 800,56	0,00	25 800,56	174 199,44				
28.90.31.6. Yhteistoiminta-avustukset (EK) (enintään)	0,00	1 000 000	854 659,50	0,00	854 659,50	145 340,50				
28.92.69. Maksut Euroopan unionille (S2V)	1 822 000 000,00	1 830 000 000	1 789 958 052,81	0,00	1 789 958 052,81	40 041 947,19	9 211 705,76	9 211 705,76	0,00	0,00
28.92.69.1. Arvonlisäveropohjaan perustuvat maksut	261 000 000,00	282 000 000	277 127 790,73	0,00	277 127 790,73	4 872 209,27	446 761,39	446 761,39	0,00	0,00
28.92.69.2. Bruttokansantuloon perustuvat maksut	1 473 000 000,00	1 447 000 000	1 411 278 887,08	0,00	1 411 278 887,08	35 721 112,92	7 884 058,29	7 884 058,29	0,00	0,00
28.92.69.3. Yhdistyneelle Kuningas-kunnalle myönnettävän maksuhelpo-tuksen rahoitus	88 000 000,00	101 000 000	101 551 375,00	0,00	101 551 375,00	-551 375,00	880 886,08	880 886,08	0,00	0,00
28.92.87. Euroopan rahoitusvakausvälineen osakkeiden hankkiminen (S3V)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	489 028,26	489 028,26	0,00	0,00
28.99.95. Satunnaiset säädösperusteiset menot (A)	0,00	107 915	0,00	0,00	0,00	107 915,04				
28.99.96. Ennakoimattomat menot (S3V)	5 000 000,00	5 000 000	86 050,76	4 913 949,24	5 000 000,00	0,00	52 917 075,90	57 917 075,90	86 050,76	9 885 187,39
MÄÄRÄRAHATILIT YHTEENSÄ	**10 160 858 928,97**	**10 514 181 714**	**10 349 059 736,85**	**120 741 741,59**	**10 469 801 478,44**	**44 380 235,19**	**106 655 530,79**	**269 889 382,79**	**53 394 913,10**	**148 241 559,10**

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMAN TIEDOT VALTUUKSISTA JA NIIDEN KÄYTÖSTÄ MOMENTIN TARKKUUDELLA

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2012 valtuudet						Talousarvio-menot 2012	Määräraha-tarve 2013	Määräraha-tarve 2014	Määräraha-tarve 2015	Määräraha-tarve myöhempi-nä vuosina	Määräraha-tarve yhteensä
		Uudet val-tuudet	Uusitut val-tuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittu 2013 TA:ssa						
28.70.01. Valtion IT-strategian toteuttaminen	**0**	**0**	**12 170**	**12 170**	**0**	**12 170**	**12 170**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet	0	0	12 170	12 170	0	12 170	12 170	0	0	0	0	0	0
28.90.20.1. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjes-telmähankkeet (SADe-ohjelma)	**0**	**2 500**	**14 000**	**16 500**	**0**	**16 500**	**16 500**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet	0	2 500	14 000	16 500	0	16 500	16 500	0	0	0	0	0	0
28.92.00. Kansainvälisen valuuttarahaston jäsen-osuuden korotus	**0**	**967 282**	**0**	**967 282**	**0**	**967 282**	**967 282**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet	0	967 282	0	967 282	0	967 282	967 282	0	0	0	0	0	0
32.50.64.1.1. EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin oh-jelmakaudella 2007-2013/EAKR pl. Kainuu	**0**	**0**	**540**	**540**	**0**	**540**	**540**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet	0	0	540	540	0	540	540	0	0	0	0	0	0
32.50.64.2. EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007-2013/ESR 2007-2013 pl. Kainuu	**0**	**0**	**360**	**360**	**0**	**360**	**360**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Vuonna 2012 käytettävissä olleet valtuudet	0	0	360	360	0	360	360	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	**0**	**969 782**	**27 070**	**996 852**	**0**	**996 852**	**996 852**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

2.2 Tuotto- ja kululaskelma

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2012		1.1. - 31.12.2011	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	22 823 484,65		45 546,87	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	1 396 778,61		1 311 814,87	
Muut toiminnan tuotot	2 176 246,69	26 396 509,95	28 606 203,24	29 963 564,98
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 269 041,80		1 951 350,00	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-242 666,00		664 782,79	
Henkilöstökulut	28 760 221,94		26 583 238,68	
Vuokrat	4 074 852,73		3 929 981,04	
Palvelujen ostot	23 148 772,51		18 151 967,40	
Muut kulut	4 305 336,78		2 173 451,03	58 154 697,20
Valmistus omaan käyttöön	0,00		-982 321,90	
Poistot	510 967,50		179 116,40	
Sisäiset kulut	842 594,30	-62 669 121,56	7 454 481,76	-60 106 047,20
JÄÄMÄ I		-36 272 611,61		-30 142 482,22
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	353 678 824,94		475 281 672,48	
Rahoituskulut	-484,91	353 678 340,03	-105 803,25	475 175 869,23
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	5 188 246,72		4 827 760,78	
Satunnaiset kulut	-6 378 361,65	-1 190 114,93	-72 171 141,92	-67 343 381,14
JÄÄMÄ II		316 215 613,49		377 690 005,87
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Ulkopuolella olevista valtion rahastoista	7 000 000,00		0,00	
Muut tuotot	52 571,07	7 052 571,07	3 892,73	3 892,73
Kulut				
Kunnille	8 357 105 359,08		8 108 640 440,04	
Kuntayhtymille	1 161 234,00		1 115 731,00	
Sosiaaliturvarahastoille	126 625,00		172 339,00	
Elinkeinoelämälle	0,00		1 478 013,03	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	101 861 995,00		91 402 384,00	
Euroopan unionille	1 789 958 052,81		1 812 686 006,77	
Ulkomaille	20 193,00		19 894,00	
Muut kulut	52 095 974,00	-10 302 329 432,89	47 934 612,00	-10 063 449 419,84
JÄÄMÄ III		-9 979 061 248,33		-9 685 755 521,24
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	38,85		58,68	
Suoritetut arvonlisäverot	-4 240 946,59	-4 240 907,74	-4 024 655,58	-4 024 596,90
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		**-9 983 302 156,07**		**-9 689 780 118,14**

2.3 Tase

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TASE

	31.12.2012		31.12.2011	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Rakennusmaa- ja vesialueet	100 913,00		100 913,00	
Rakennukset	639 913,00		639 913,00	
Muu kansallisomaisuus	111 600,96	852 426,96	111 600,96	852 426,96
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	11 333,50		29 467,14	
Muut pitkävaikutteiset menot	1 368 791,80	1 380 125,30	1 710 989,80	1 740 456,94
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	2 716 825,60		2 718 223,24	
Rakennusmaa- ja vesialueet	3 061 523,03		2 816 398,36	
Rakennukset	13 343 672,49		14 219 644,88	
Rakennelmat	399 122,66		383 478,58	
Rakenteet	1,00		32 580,82	
Koneet ja laitteet	101 129,57	19 622 274,35	252 992,49	20 423 318,37
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	420 238 949,83		26 852 328,45	
Liikelaitosten peruspääomat	672 751 705,85		672 751 705,85	
Liikelaitoksiin muun oman po:n ehdoin sij. pääomat	1 531 905 341,73		1 536 825 341,73	
Muut pitkäaikaiset kotimaiset sijoitukset	0,00	2 624 895 997,41	48 000 000,00	2 284 429 376,03
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET YHTEENSÄ		2 645 898 397,06		2 306 593 151,34
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	8 233 365,53	8 233 365,53	7 990 699,53	7 990 699,53
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	410 857 208,20	410 857 208,20	485 363 526,26	485 363 526,26
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	58 657,43		359 227,61	
Siirtosaamiset	1 111 198,98		221 074,79	
Muut lyhytaikaiset saamiset	30 175 636,27		21 077 109,49	
Ennakkomaksut	0,00	31 345 492,68	4 584,68	21 661 996,57
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut pankkitilit	0,00	0,00	0,00	0,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		450 436 066,41		515 016 222,36
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**3 097 186 890,43**		**2 822 461 800,66**

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TASE

	31.12.2012		31.12.2011	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	6 317 603 119,73		6 317 603 119,73	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-3 541 688 574,60		-3 453 613 252,86	
Pääoman siirrot	10 256 586 877,26		9 601 704 796,40	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-9 983 302 156,07	3 049 199 266,32	-9 689 780 118,14	2 775 914 545,13
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Talousarvion ulkop. olevat valtion rahastojen yhdystilit	1 193 744,31		6 152 108,17	
Ostovelat	5 543 070,85		7 732 426,35	
Tilivirastojen väliset tilitykset	669 741,86		627 271,75	
Edelleen tilitettävät erät	513 179,35		520 576,67	
Siirtovelat	5 669 211,74		8 733 875,59	
Muut lyhytaikaiset velat	34 398 676,00	47 987 624,11	22 780 997,00	46 547 255,53
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		47 987 624,11		46 547 255,53
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**3 097 186 890,43**		**2 822 461 800,66**

2.4 Liitetiedot

LIITE 1: SELVITYS TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEISTA JA VERTAILTAVUUDESTA

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden osalta tilikaudella jatkuivat viime vuosien tapaan kiinteistöomaisuuden siirrot Senaatti-kiinteistöille.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Valuutta	Kurssi 31.12.2012
JPY	113,61
USD	1,3194
CHF	1,2072
DKK	7,4610
NOK	7,3483
RUB	40,3295
BRL	2,7036
GBP	0,8161
SEK	8,5820

Valtiovarainministeriöllä oli ulkomaan valuutan määräisiä eriä, joita Euroopan keskuspankki ei noteeraa, seuraavasti:

Noteeraamaton valuutta	Kurssi 28.12.2012
SDR	0,857755

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Valtiovarainministeriön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a - g §:n mukaisia.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Valtiovarainministeriöllä ei ole aikaisempiin vuosiin kohdistuvia korjauksia.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa

Valtiovarainministeriöllä ei ole tarvetta esittää selvityksiä koskien edellisen vuoden tietoja.

6. Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Valtiovarainministeriöllä ei ole tarvetta esittää selvityksiä koskien tilinpäätösvuoden jälkeisiä olennaisia tapahtumia.

LIITE 2: NETTOUTETUT TULOT JA MENOT

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2012	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.28.25. Metallirahatulot	Bruttotulot	25 590 100,00	31 050 000,00	22 777 123,50	-8 272 876,50	73,36 %
	Bruttomenot	5 860 220,46	6 050 000,00	7 320 607,30	1 270 607,30	121,00 %
	Nettotulot	**19 729 879,54**	**25 000 000,00**	**15 456 516,20**	**-9 543 483,80**	**61,83 %**
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	Bruttotulot	2 051 417,84	6 240 348,44	6 240 348,44	0,00	100,00 %
	Bruttomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %
	Nettotulot	**2 051 417,84**	**6 240 348,44**	**6 240 348,44**	**0,00**	**100,00 %**

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2011	Talousarvio 2012 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2012 määrärahojen		Tilinpäätös 2012	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
				käyttö vuonna 2012	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2012	Käyttö vuonna 2012 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24.01.29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	Bruttomenot	31 255,63	33 472,69	33 472,69		36 945 227,78					
	Bruttotulot	0,00	0,00	0,00		1 560 227,78					
	Nettomenot	**31 255,63**	**33 472,69**	**33 472,69**		**35 385 000,00**	**0,00**				
26.01.03. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot	Bruttomenot	0,00	78 000,00	71 293,94		78 000,00				71 293,94	
	Bruttotulot	0,00	0,00	0,00		0,00				0,00	
	Nettomenot	**0,00**	**78 000,00**	**71 293,94**	**6 706,06**	**78 000,00**	**0,00**	**0,00**	**78 000,00**	**71 293,94**	**6 706,06**
27.01.01. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	Bruttomenot	152 614,94	245 981,14	245 981,14		245 981,14					
	Bruttotulot	0,00	0,00	0,00		0,00					
	Nettomenot	**152 614,94**	**245 981,14**	**245 981,14**		**245 981,14**	**0,00**				
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot	Bruttomenot	36 945 227,78	39 794 000,00	39 478 287,13		41 360 294,55				40 269 922,02	
	Bruttotulot	1 560 227,78	328 000,00	1 894 294,55		1 894 294,55				1 894 294,55	
	Nettomenot	**35 385 000,00**	**39 466 000,00**	**37 583 992,58**	**1 882 007,42**	**39 466 000,00**	**0,00**	**791 634,89**	**40 257 634,89**	**38 375 627,47**	**1 882 007,42**
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	Bruttomenot	3 840 785,01	3 961 492,76	3 961 492,76		3 961 492,76					
	Bruttotulot	0,00	0,00	0,00		0,00					
	Nettomenot	**3 840 785,01**	**3 961 492,76**	**3 961 492,76**		**3 961 492,76**	**0,00**				
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot	Bruttomenot	750 000,00	1 277 000,00	375 572,28		1 277 000,00				375 572,28	
	Bruttotulot	0,00	0,00	0,00		0,00				0,00	
	Nettomenot	**750 000,00**	**1 277 000,00**	**375 572,28**	**901 427,72**	**1 277 000,00**	**0,00**	**0,00**	**1 277 000,00**	**375 572,28**	**901 427,72**
28.40.02. Maistraattien toimintamenot	Bruttomenot	10 000 000,00	106 180,00	6 622,47		106 180,00				6 622,47	
	Bruttotulot	0,00	0,00	0,00		0,00				0,00	
	Nettomenot	**230 000,00**	**106 180,00**	**6 622,47**	**99 557,53**	**106 180,00**	**0,00**	**0,00**	**106 180,00**	**6 622,47**	**99 557,53**

LIITE 3: ARVIOMÄÄRÄRAHOJEN YLITYKSET

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	71 360 000,00	2 506 000,00	4
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	71 360 000,00	2 506 000,00	4
- VM:n oma käyttö 3 961 492,76 eur			
PÄÄLUOKAT YHTEENSÄ	**71 360 000,00**	**2 506 000,00**	**4**

LIITE 4: PERUUTETUT SIIRRETYT MÄÄRÄRAHAT

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala			**25 765,91**
Vuosi 2010			25 765,91
24.20.66.	Lähialueyhteistyö (S3V)	25 765,91	
27. Puolustusministeriön hallinnonala			**2 200 000,00**
Vuosi 2010			2 200 000,00
27.01.23.	Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen (S3V)	2 200 000,00	
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala			**66 027 144,68**
Vuosi 2010			56 727 723,05
28.40.03.2.	Yhteispalvelun järjestämisestä kunnille aiheutuvien kustannusten korvaaminen (S3V)	484 703,63	
28.40.03.3.	Muut tukitoimet (S3V)	9 340,39	
28.70.20.	Tuottavuuden edistäminen (S3V)	7 254 000,00	
28.90.20.2.	Kuntien informaatiteknologian kehittämishankkeet (S3V)	352 468,66	
28.90.20.3.	JHS-suositukset ja muu yhteinen julkisen tietohallinnon kehittäminen (S3V)	192 344,36	
28.92.87.	Euroopan rahoitusvakausvälineen osakkeiden hankkiminen (S3V)	489 028,26	
28.99.96.	Ennakoimattomat menot (S3V)	47 945 837,75	
Vuosi 2011			9 299 421,63
28.60.01.	Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2V)	0,40	
28.60.20.	Työhyvinvoinnin edistäminen (S2V)	87 715,47	
28.92.69.1.	Arvonlisäveropohjaan perustuvat maksut (S2V)	446 761,39	
28.92.69.2.	Bruttokansantuloon perustuvat maksut (S2V)	7 884 058,29	
28.92.69.3.	Yhdistyneelle Kuningaskunnalle myönnettävän maksuhelpotuksen rahoitus (S2V)	880 886,08	
PÄÄLUOKAT YHTEENSÄ			**68 252 910,59**
Vuosi 2010			58 953 488,96
Vuosi 2011			9 299 421,63

LIITE 5: HENKILÖSTÖKULUJEN ERITTELY

	2012	2011
Henkilöstökulut	**23 917 955,00**	**21 999 857,99**
Palkat ja palkkiot	23 603 296,12	21 905 760,66
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	314 658,88	94 097,33
Henkilösivukulut	**4 842 266,94**	**4 583 380,69**
Eläkekulut	4 280 171,56	4 053 619,99
Muut henkilösivukulut	562 095,38	529 760,70
YHTEENSÄ	**28 760 221,94**	**26 583 238,68**
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 761 937,25	1 766 852,90
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	9 864,00	10 294,97
Johto	9 624,00	10 054,97
Muu henkilöstö	240,00	240,00

LIITE 6: SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET JA NIIDEN MUUTOKSET

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Vähäiset käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Omaisuusryhmä	Poisto-menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % [1]	Jäännösarvo € tai %
112 Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %
125-126 Koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %
127 Kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %

[1] Jos kyseessä on substanssipoisto, sarakkeeseen merkitään -

Valtion kiinteistövarallisuuden väliaikaisen hallinnan takia kulkee VM:n kautta omaisuusryhmissä 112, 120-123, 125,128, 130 ja 150 edelleensiirrettävää omaisuutta, joka ei sisälly käyttöomaisuuskirjanpitoon eikä poistolaskennan piiriin. Valtaosa siirrettävästä omaisuudesta on tarkoitus siirtää valtiovarainministeriöstä Senaatti-kiinteistöille. Liikelaitoslaki edellyttää, että niissä tapauksissa, joissa siirron vastaanottaja on valtion liikelaitos (kuten Senaatti-kiinteistöt), omaisuus on arvioitava käypään arvoonsa.

LIITE 7: KANSALLIS- JA KÄYTTÖOMAISUUDEN SEKÄ MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN MENOJEN POISTOT

	Kansallisomaisuus			YHTEENSÄ	Aineettomat hyödykkeet		YHTEENSÄ
	101 Maa-alueet	102 Asuinrakennukset	108 Muu kansallisomaisuus		112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	
Hankintameno 1.1.2012	100 913,00	639 913,00	111 600,96	852 426,96	2 727 877,95	1 930 818,30	4 658 696,25
Lisäykset	0,00	23 652 441,00	0,00	23 652 441,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	23 652 441,00	0,00	23 652 441,00	2 659 877,95	219 828,50	2 879 706,45
Hankintameno 31.12.2012	100 913,00	639 913,00	111 600,96	852 426,96	68 000,00	1 710 989,80	1 778 989,80
Kertyneet poistot 1.1.2012	0,00	0,00	0,00	0,00	2 698 410,81	219 828,50	2 918 239,31
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	2 659 877,95	219 828,50	2 879 706,45
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	18 133,64	342 198,00	360 331,64
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	0,00	0,00	0,00	0,00	56 666,50	342 198,00	398 864,50
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KIRJANPITOARVO 31.12.2012	**100 913,00**	**639 913,00**	**111 600,96**	**852 426,96**	**11 333,50**	**1 368 791,80**	**1 380 125,30**

	Aineelliset hyödykkeet							YHTEENSÄ
	120 Maa- ja vesialueet	121 Rak.maa- ja vesialueet	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	124 Rakenteet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	
Hankintameno 1.1.2012	2 718 223,24	2 816 398,36	14 219 644,88	383 478,58	32 580,82	5 617 181,46	259 745,13	26 047 252,47
Lisäykset	66 131,06	7 150 191,18	11 297 038,48	35 010,18	2,00	0,00	0,00	18 548 372,90
Vähennykset	67 528,70	6 905 066,51	12 173 010,87	19 366,10	32 581,82	4 914 011,90	259 745,13	24 371 311,03
Hankintameno 31.12.2012	2 716 825,60	3 061 523,03	13 343 672,49	399 122,66	1,00	703 169,56	0,00	20 224 314,34
Kertyneet poistot 1.1.2012	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5 355 788,17	259 745,13	5 615 533,30
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 904 384,04	259 745,13	5 164 129,17
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	150 635,86	0,00	150 635,86
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	602 039,99	0,00	602 039,99
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KIRJANPITOARVO 31.12.2012	**2 716 825,60**	**3 061 523,03**	**13 343 672,49**	**399 122,66**	**1,00**	**101 129,57**	**0,00**	**19 622 274,35**

	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset		YHTEENSÄ
	130 Käyttöomaisuus-arvopaperit	131 Sijoitukset liikelaitoksiin	
Hankintameno 1.1.2012	26 852 328,45	2 209 577 047,58	2 236 429 376,03
Lisäykset	393 386 621,38	0,00	393 386 621,38
Vähennykset	0,00	4 920 000,00	4 920 000,00
Hankintameno 31.12.2012	420 238 949,83	2 204 657 047,58	2 624 895 997,41
Kertyneet poistot 1.1.2012	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2012	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
KIRJANPITOARVO 31.12.2012	**420 238 949,83**	**2 204 657 047,58**	**2 624 895 997,41**

LIITE 8: RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot	2012	2011	Muutos 2012-2011
Korot euromääräisistä saamisista	24 573 451,62	29 599 526,68	-5 026 075,06
Korot valuuttamääräisistä saamisista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	0,00	0,00	0,00
Osingot	191 210 348,44	195 682 145,80	-4 471 797,36
Liikelaitosten voiton tuloutukset	130 000 000,00	250 000 000,00	-120 000 000,00
Muut rahoitustuotot	7 895 024,88	0,00	7 895 024,88
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	**353 678 824,94**	**475 281 672,48**	**-121 602 847,54**

Rahoituskulut	2012	2011	Muutos 2012-2011
Korot euromääräisistä veloista	411,18	105 618,27	-105 207,09
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	73,73	184,98	-111,25
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	**484,91**	**105 803,25**	**-105 318,34**
NETTO	**353 678 340,03**	**475 175 869,23**	**-121 497 529,20**

LIITE 9: TALOUSARVIOTALOUDESTA ANNETUT LAINAT

Sektori	Lainapääoma 31.12.2012	Lisäys 2012	Vähennys 2012	Lainapääoma 31.12.2011	Pääomamuutos 2012-2011
Yritykset ja asuntoyhteisöt	**410 857 208,20**	**35 600 000,00**	**110 106 318,06**	**485 363 526,26**	**-74 506 318,06**
Yritykset	410 857 208,20	35 600 000,00	110 106 318,06	485 363 526,26	-74 506 318,06
- Julkiset yritykset	410 857 208,20	35 600 000,00	110 106 318,06	485 363 526,26	-74 506 318,06
- Yksityiset yritykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asuntoyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Rahalaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Julkisyhteisöt	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Paikallishallinto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sosiaaliturvarahastot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitaloudet	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Maatilatalouden harjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkansaajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omaisuustulojen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Valtionkirkot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Euroopan unioni	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	**410 857 208,20**	**35 600 000,00**	**110 106 318,06**	**485 363 526,26**	**-74 506 318,06**

LIITE 10: ARVOPAPERIT JA OMAN PÄÄOMAN EHTOISET SIJOITUKSET

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2012						31.12.2011	
	Kappale-määrä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet	**0**		**0,00**			**0,00**	**0,00**	**0,00**
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	**51 161 982**		**417 807 269,73**			**6 210 348,44**		**24 447 881,34**
Arsenal Oy	15 869		13 344 876,86	78,95		0,00		13 344 876,86
Hansel Oy	44 025		7 640 600,00	100,00	66,7	0,00		7 640 600,00
Tietokarhu Oy [1]	2 000		67 275,17	20,00	66,7	734 000,00		67 275,17
Tyttökoulun Talo Oy	46		77,37	25,99		0,00		77,37
Aktia Oyj	486		3 645,00			145,80		3 645,00
HAUS kehittämiskeskus Oy	1 000		3 671 435,20	100,00		0,00		2 880 435,20
Euroopan rahoitusvakuutus	51 097 174		510 971,74	1,80		0,00		510 971,74
Fingrid Oyj [2]	1 382		392 568 388,39	41,56		5 476 202,64		0,00
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			**2 429 733,35**	**100,00**		**0,00**		**2 402 500,36**
Asunto-osakkeet			831 275,35	100,00		0,00		804 042,36
Kiinteistöosakkeet			1 598 458,00					1 598 458,00
Pääomatodistukset	**2**		**0,00**					**0,00**
Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki 31.12.1993	1		0,00					0,00
Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki 30.12.1994	1		0,00					0,00
Muut osuudet			**1 946,75**					**1 946,75**
Anuukar Ky			1 946,75					1 946,75
OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ	**51 161 984**		**420 238 949,83**			**6 210 348,44**		**26 852 328,45**

[1] osakkeiden tuottama äänivalta 80 %

[2] Fingrid Oyj:n osakkeiden (1382 kpl) hallinnan siirto VNK:lta 1.3.2012

Lisäksi saatu Suomen Pankin voitontuloutusta 185.000.000,00 euroa.

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2012	Kirjanpitoarvo 31.12.2011
Liikelaitos	**672 751 705,85**	**672 751 705,85**
Senaatti-kiinteistöt	672 751 705,85	672 751 705,85
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	**1 531 905 341,73**	**1 524 825 341,73**
Senaatti-kiinteistöt	1 531 905 341,73	1 524 825 341,73
Pääomalainat	**0,00**	**48 000 000,00**
Governia Oy (Solidium Oy) [3]	0,00	48 000 000,00
YHTEENSÄ	**2 204 657 047,58**	**2 245 577 047,58**

[3] Governia Oy:n pääomalainan hallinnan siirto VNK:lle 1.11.2012

LIITE 11: TASEEN RAHOITUSERÄT JA VELAT

31.12.2012	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
VASTAAVIEN RAHOITUSERÄT							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euromääräiset lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	410 857 208,20	410 857 208,20
Muut euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut valuuttamääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**410 857 208,20**	**410 857 208,20**

31.12.2012	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
VASTATTAVIEN RAHOITUSERÄT							
Otetut euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otetut valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat talousarvion ulkopuolella olevilta valtion rahastoilta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

LIITE 12: VALTIONTAKAUKSET JA -TAKUUT SEKÄ MUUT MONIVUOTISET VASTUUT

Myönnetyt takaukset ja takuut

Sektori	31.12.2012	31.12.2011	Muutos 2012-2011
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset			
Laki valtion erityisrahastoyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä (442/1998)			
Laki valtion erityisrahastoyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta (445/1998, muut. 526/2001)			
Finnvera Oyj	921 414 157	886 690 740	34 723 417
Julkiyhteisöt			
Laki valtion liikelaitoksista (1185/2002)			
Senaatti-kiinteistöt	1 197 391 160	1 059 358 959	138 032 201
Laki valtion lainanannosta ja valtiontakauksesta (449/1988)			
Vuoden 2009 toinen lisätalousarvio (737/2009)			
Nya Teaterhusaktiebolaget i Helsingfors	22 900 000	27 000 000	-4 100 000
Laki valtion lainanannosta ja valtiontakauksesta (449/1988)			
(EV 340/2010 vp - HE 333/2010 vp) (VM/428/02.04.06/2011)			
Hansel Oyj	80 000 000	0	80 000 000
Ulkomaat			
Eduskunnan päätös perustuslain 82 §:n 2. mom. mukaisesti antaa suostumuksensa sille, että valtioneuvosto voi vastavakuuksia vaatimatta antaa omavelkaisen valtiontakauksen Suomen Pankille Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF) annettavien lainojen vakuudeksi (EV 36/2010 vp - HE 9/2010 vp) (EP 734/2012 - HE 147/2012 vp)			
Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF)	4 068 761 000	3 886 000 000	182 761 000
Asetus Pohjoismaiden Investointipankille annetun valtion takauksen korottamisesta (222/1991) ja 10/1994 talousarviosarja			
Asetus Pohjoismaiden Investointipankin Baltian maiden yrityksille myönnettävien luottojen valtiontakauksista (897/1992)			
Asetus Pohjoismaiden Investointipankin ympäristöinvestointilainojen valtiontakauksesta, talousarviosarja n:o 7/96. TA 2002			
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	411 988 450	409 440 732	2 547 718
Vuoden 2009 LTA (HE 1/2009) mom. 28.01.80., vuoden 2010 LTA II (HE 57/2010)			
mom. 28.01.82., vuoden 2010 LTA III (HE 62/2010) mom. 28.01.81.			
Suomen EU:n vakautusjärjestelyistä johtuvat lainasitoumukset Islannin, Latvian ja Kreikan valtioille:			
Islanti [3]	132 000 000	320 000 000	-188 000 000
Latvia [4]	0	324 000 000	-324 000 000
Kreikka	1 480 000 000	1 480 000 000	0
Laki Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista (668/2010, muutossäädös 1060/2011 muut. 2 §:ää) (HE 150/2011 vp)			
VN:n tiedonanto EK:lle 30.11.2010 (VNT 2/2010 vp)			
VN:n tiedonanto EK:lle 23.5.2011 (VNT 1/2011 vp)			
ERVV [1) 2)]/Irlanti	257 000 000	257 000 000	0
ERVV/Portugali	236 000 000	236 000 000	0
ERVV/Irlantia ja Portugalia koskeva yhteinen takausvastuu	100 000 000	0	100 000 000
Laki valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta (449/1988)			
Pietarisäätiö	11 471 248	13 250 000	-1 778 752
Vuoden 2001 lisätalousarvio mom. 28.82.89.			
Suomen Vientiluotto Oyj	44 010 210	49 900 200	-5 889 990
TAKAUKSET JA TAKUUT YHTEENSÄ	**8 962 936 225**	**8 948 640 631**	**14 295 594**

[1)] Eduskunnan hyväksymien ERVV takauksien enimmäisarvo pääomineen, korkoineen ja ylitakauksineen 31.12.20112 oli 13,974 mrd euroa (samoin vuonna 2011) (2$, 668/2010).

[2)] Suomen valtiota sitovia takausvastuita ERVV:n varainhankinnalle on vuoden 2012 lopussa voimassa Kreikan, Irlannin ja Portugalin yhteensä 16 mrd euron varainhankinnan osalta 593 milj. euroa sekä euroryhmän 21.10.2011 hyväksymän ERVV:n 55 mrd euron varainhankintaohjelman jäljellä olevan 39 mrd euron osuuden osalta 1 486 milj. euroa korkoineen ja ylitakauksineen, yhteensä 2,079 mrd euroa (vuonna 2011 vastaavasti 1,979 mrd euroa.

[3)] Islanti lyhentänyt lainaa 188 milj. euroa, minkä myötä takausvastuu pienentynyt.

[4)] Latvia ei nostanut sille taattua lainaa.

LIITE 12: VALTIONTAKAUKSET JA -TAKUUT SEKÄ MUUT MONIVUOTISET VASTUUT

Myönnetyt takaukset ja takuut valuutoittain

Sisältävät ulkomaanrahan määräisiä valtiontakauksia:

Takauksen saaja	Valuutta 31.12.2012	Kurssi 31.12.2012	Valuuttamääräinen takauskanta 1.1.2012	Valuuttamääräinen muutos 2012	Valuuttamääräinen takauskanta 31.12.2012
Finnvera Oyj	JPY	113,61	5 000 000 000	-5 000 000 000	0
Finnvera Oyj	USD	1,3194	0	300 000 000	300 000 000
Finnvera Oyj	NOK	7,3483	6 100 000 000	-1 000 000 000	5 100 000 000
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	CHF	1,2072	335 129	1 015 488	1 350 616
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	DKK	7,4610	0	0	0
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	GBP	0,81610	0	0	0
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	JPY	113,61	242 841 600	-28 569 600	214 272 000
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	RUB	40,3295	0	18 355 968	18 355 968
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	BRL	2,7036	14 289 603	-1 216 136	13 073 467
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	USD	1,3194	358 194 050	-22 402 483	335 791 567
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	SEK	8,5820	0	0	102 902 911
Suomen Vientiluotto Oyj	JPY	113,61	5 000 000 000	0	5 000 000 000

Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma %	Tilinpäätöspäivän kurssi
Euro (EUR)	7 722 722 513	83,89	1
Sveitsin frangi (CHF)	1 118 801	0,01	1,2072
Tanskan kruunu (DKK)	0	0,00	7,4610
Englannin punta (GBP)	0	0,00	0,81610
Japanin jeni (JPY)	45 896 242	0,60	113,61
Norjan kruunu (NOK)	694 038 077	9,01	7,3483
Venäjän rupla (RUB)	455 150	0,01	40,3295
Brasilian real (BRL)	4 835 577	0,06	2,7036
Yhdysvaltojen dollari (USD)	481 879 314	6,26	1,3194
Ruotsin kruunu (SEK)	11 990 551	0,16	8,5820
YHTEENSÄ	**8 962 936 225**	**100,0**	

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2012	Määrärahatarve 2013	Määrärahatarve 2014	Määrärahatarve 2015	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 074 852,73	3 927 000,00	4 025 000,00	4 025 000,00	4 025 000,00	16 002 000,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2012	Määrärahatarve 2013	Määrärahatarve 2014	Määrärahatarve 2015	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	**4 074 852,73**	**3 927 000,00**	**4 025 000,00**	**4 025 000,00**	**4 025 000,00**	**16 002 000,00**

LIITE 13: TASEESEEN SISÄLTYVÄT RAHASTOIDUT VARAT

Valtiovarainministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

LIITE 14: TASEESEEN SISÄLTYMÄTTÖMÄT RAHASTOIDUT VARAT

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Säätiöt		
…	0,00	
Rahastot		
Valtion vakuusrahasto	**2 230 622,88**	Valtion vakuusrahasto on talousarvion ulkopuolinen valtion rahasto, jonka tehtävänä on turvata talletuspankkien vakaa toiminta (Laki valtion vakuusrahastosta 379/1992).
Yhdistykset		
…	0,00	
Muut varat	0,00	

LIITE 15: VELAN MUUTOKSET

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tälle liitteelle raportoitavia velan muutoksia.

LIITE 16: VELAN MATURITEETTIJAKAUMA JA DURAATIO

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tällä liitteellä raportoitavaa velkaa.

LIITE 17: OIKEIDEN JA RIITTÄVIEN TIETOJEN ANTAMISEKSI TARVITTAVAT MUUT TÄYDENTÄVÄT TIEDOT

Taseeseen sisältymätön valtion omistusosuus valtiovarainministeriön hallinnonalaan kuuluvissa kansainvälisissä rahoituslaitoksissa

	Merkitty määrä	Maksettu määrä	
	Alkuperäisessä valuutassa (tuhat rahayksikköä)	Alkuperäisessä valuutassa 31.12.2012 (tuhat rahayksikköä)	Osuudet 31.12.2012 valuuttakurssien mukaan tuhat €)
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annetut sitoumukset			
Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki IBRD [1)]	USD 1 104 700 1)	66 200 USD	53 580
Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC [2)]	USD 15 697 2)	15 697 USD	11 897
Kansainvälinen investointitakauslaitos MIGA [3)]	USD 11 437 3)	2 171 USD	1 645
Euroopan investointipankki EIB [4)]	EUR 2 970 783 4)	148 539 €	148 539
Pohjoismaiden Investointipankki NIB [5)]	EUR 1 088 100 5)	396 237 €	396 237
Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO [6)]	EUR 22 265 6)	22 265 €	22 265
Länsipohjolan rahasto	USD 2 700	2 700 USD	2 046
Euroopan neuvoston kehityspankki CEB [7)] (lisätty lukuperusteluihin, ei välittömiä maksuvelvoitteita)	EUR 69 786 7)	7 747 €	7 747
Perushyödykkeiden yhteisrahasto	SDR 1 483 028	1 483 SDR	1 273
YHTEENSÄ			**645 229**

Vastuusitoumukset

€ tai sanallinen selitys	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010	Muutos 2012-2011
Ulkomaat				
Kansainvälisille rahoituslaitoksille annetut sitoumukset				
Kansainvälinen jälleenrakennus- ja kehityspankki IBRD [1)]	53 579 668	51 369 864	46 325 400	2 209 804
Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC [2)]	11 897 074	12 131 540	11 747 493	-234 466
Kansainvälinen investointitakauslaitos MIGA [3)]	1 645 445	1 677 873	1 624 757	-32 428
Euroopan investointipankki EIB [4)]	148 539 150	148 539 150	105 340 812	0
Pohjoismaiden Investointipankki NIB [5)]	396 237 000	396 237 000	396 237 000	0
Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO [6)]	22 264 600	22 264 600	22 264 600	0
Länsipohjolan rahasto	2 046 385	2 086 715	2 020 656	-40 330
Euroopan neuvoston kehityspankki CEB [7)]	7 747 000	4 625 000	4 625 000	3 122 000
Perushyödykkeiden yhteisrahasto	1 272 932	1 249 896	1 096 658	23 036
YHTEENSÄ	**645 229 254**	**640 181 638**	**591 282 375**	**5 047 616**

[1)] IBRD Annual Report 2011, tilanne 30.6.2012. Vuoden 2012 TA:ssa myönnettiin 3 060 000 euroa mom. 28.92.68. Suomen maksuosuuden maksamiseen pankin peruspääoman korottamisesta.

[2)] IFC Annual Report 2011, tilanne 30.6.2012

[3)] MIGA Annual Report 2011, tilanne 30.6.2012

[4)] EIB Annual Report 2011, tilanne 31.12.2011

[5)] NIB vuosikertomus 2012, tilanne 31.12.2012

[6)] NEFCO vuosikertomus 2011, tilanne 31.12.2011

[7)] CEB Annual Report 2011, tilanne 31.12.2011

3 Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 15.3.2013.

Jutta Urpilainen
Valtiovarainministeri

Henna Virkkunen
Hallinto- ja kuntaministeri

Martti Hetemäki
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä / 2013.